

Иийсас беана, Марка дАязбина болу хаза кхаъ

Иийсас беанчу, Марка дАязбинчу хазачу кхоо хоуьйту «Дала леррина кьобалвинчу Делан КИантах Иийсах лаьчна хаза кхаъ» хилар. Гуллакхаш кхочуш деш волу а, оалла долуш волу а стаг Иийса вуйла гойтуш ду тептар тЕхъ. Цо адамашка кхайкхам барехъ а, жинашна тЕхъ нуьцкъала Иза хиларехъ а, нехан кьиношна Цо гечдарехъ а Цуьнан оалла гуш ду. Шаьш летиначу кьинойх адамаш паргIатдахархьама, Шен дахар дIадала веана ву Ша-Шех Адамийн КИант олу Иийса.

Иийсах лаьчна долу тептар хала йоцучу а, хьуьнаречу а кепехъ яздина ду *Марка*. И тептар яз деш, уггар хьалха Иийсас диначун, ткъа цул тIаьхьа бен Цуьнан дешнийн а, хьехамийн а чIагIо ца йо яздархочо. Нах хих чекхбохучу Яхьья а, Иийса хих чекхвакхарх а, Иза зерах а лаьчна долу тептаран доца дIадолор (1:1-13) чекхдаьлча, Иийсас нах тобарх а, нахана хьехам барх а лаьчна дийца доладо Марка (1:14-9:50). Хан мел йолу а, Иийсан мурдаш Цунах дика кхета буьйлало, амма Цуьнан мостагИийн гамо алсамйолуш хуьлу (10:1-52). Тептар дерзош долу кортош (11-16 кортош) Иийсан кху дуьнен тЕхъ долчу дахаран тIаьхьарчу кИиранна чохъ хиллачу гуллакхех лаьчна ду. Цу кортошкахъ чIога леррина дуьйцуш ду Иийса ЖIарах дIатохарх а, Иза веллачуьра денваларх а лаьчна.

Тептаран уггар тIаьхьарчу коьртан дерзоран дакъа (16:9-20) кьовларш юкъа лаьчна ду, хIунда аьлча дукхяхьолахъ хетало, и дакъа *Марк а* воцуш, кхечу стага яздина хилар.

*Дала леррина Кьобалвинарг гучуваларна
адам кечдо Яхьья-пайхамаро
(Маттай 3:1-12; Лака 3:1-18; Яхьья 1:19-28)*

1 ¹Дала леррина кьобалвинчу Делан КИантах Иийсах лаьчна хаза кхаъ болабелла иштга. ²ЕшаI-ЯхIу-пайхамаро шен заманахъ яздинера: «Хьажал! Хьуна хьалха Сайн геланча воуьйту Ас. Цо Хьуна некъ кечбийр бу.

^{1:2} Малъаки 3:1.

³ Яьссачу аренгахъ кхойкхучун аз хезаш ду:
„Везачу Элана некъ кечбе,
нисде Цунна хьалха некъан тачанаш“».

⁴Иза кхочушхуьлуш гучувелира Яхьья. Цо, яьссачу араьх адамаш хих чекх а дохуш, кхайкхам бора: «Далла тIе а дерзий, шаьш хих чекхдахийта, Деле шайн кьиношна гечдайттархьама». ⁵ЯхIуд-махкара а, Ярушалаймера а дукха адам догIура цунна тIе. Далла хьалха шайх даьллачу кьиношна дохко а бовлий, Йордан-хи чохъ шаьш хих чекхбохуьйтура наха Яхььяга. ⁶Цо эмкалан тIергIах дина духар леладора, шуьйра тIаьрсиган доьхка а доьхкура. ЦIоз а, акха моз а дуура Яхььяс. ⁷Адамашна иштга хьехамаш бора цо: «Барам боцуш сол нуьцкъалниг вогIу суна тIаьхьхе. Цунна хьалха ур-аттала гора а хIоьттина, Цуьнан мачийн бахтарш дIадаста хьакъ вац со. ⁸Аса шу хих чекхдоху, ткъа Цо Делан Синах дузор ду шу».

*Иийса хих чекхвакхар
(Маттай 3:13-4:11; Лака 3:21, 22; 4:1-13)*

⁹Оцу деношкахъ Галилай-махкара Назарт-гIалара Иийса а веара цига. Цо Яхььяга Йордан-хи чохъ Ша хих чекхвакхийтира. ¹⁰Иийса хи чуьра хьалаволлушехъ, Цунна а гуш, стигалш дIаеллаелира. Кхокханан суьртехъ Делан Са доьссира Цунна тIе. И Делан Са Иийсана чу дуйлира. ¹¹Ткъа стигалара аз хезира:

«Хьо ву Сан хьоме КИант! Хьоьца бу Сан лаам».

¹²Цу сохьта Делан Сино Иза яьссачу аренда вахийтира. ¹³Цигахъ иблисо зуьйш, шовзткъа де даьккхира Иийсас. Акхарошна юкъахъ Iаш вара Иза, маликаша Цунна гуллакх а деш.

*Иийсас мурдаш къастабо
(Маттай 4:12-22; Лака 4:14, 15; 5:1-11)*

¹⁴Яхьья, схьа а лаьчна, чувоблинчул тIаьхьа, хаза кхаъ кхайкхош, Иийса Галилай-махка вахара. ¹⁵Цо олур: «Хан тIекхьачна. Делан Олалла гергакхьачна. Шайгара девллачу кьиношна дохко а довлий, Далла тIе а дерзий, хазачу кхоах теша».

¹⁶Галилай-Юмана юххехула чекхволуш, ШамIа а, цуьнан ваша Iандар а гира Иийсана. Уьш чIерий лоцу бой хи чу тосуш бохкура, шаьш чIерий-лецархой болу дела. ¹⁷Иийсас элира цаьрга: «Суна тIаьхьаIитта, ткъа Аса хIинца дуьйна адамийн синош лецархой дийр ду шух». ¹⁸Уьш, сихонца шайн бойнаш а йитина, Иийсана тIаьхьаIиттира.

¹⁹Дехьо ваьлча, Цунна Зевадин кIант Якъуб а, цуьнан ваша Яхьья а гира. Уьш хинкеман чохъ чIерий лоцу бойнаш тоеш бара. ²⁰Иийсас цу

^{1:3} ЕшаI-ЯхIу 40:3 (Грекийн). ^{1:6} Сулим 1:8. ^{1:11} Доладалар 22:2; Забур 2:7; ЕшаI-ЯхIу 42:1; Маттай 3:17; 12:18; Марк 9:7; Лака 3:22. ^{1:15} Маттай 3:2.

сохъта уыш схъакхайкхира, ткъа вуыш, шайн да Зевади белхалошца хинкеман чохъ а витина, Цунна тIаьхъа хIиттира.

*Жинаша хъйзош волу стаг
(Лака 4:31-37)*

²¹ Уыш Къапарнаме дIабуйлабелира. Шоьтан де тIе ма деана, Иийсас гуламан цIа чу а вахана, адамашна хъехамаш бира. ²² Нах цецбуйлура Цуьнан хъехамех, хIунда аьлча Iеламчу наха санна а доцуш, олалла долчо санна хъоьхура Иийсас.

²³ ЦIехъбана гуламан цIа чохъ жинаша хъйзош волу стаг гучувелира, мохъ а хъоькхуш: ²⁴ «Хъан хIун гIуллакх ду тхоьца Назартара Иийса? Тхо хIаллакдан веана Хъо? Суна хаьа Хъо мила ву — Делан Везаниг!»

²⁵ Иийсас омра дира жине: «ДIасаца! Арадала цунна чуьра!» — аьлла.

²⁶ ТIаккха, и стаг дIаса а витина, чIогIа мохъ а хъаькхна, цунна чуьра араделира жин. ²⁷ Чохъ берш чIогIа цецбевлла, вовшашка хетта буйлабелира: «И хIун керла хъехам бу? Ур-атталла жинашна тIехъ а олалла до Цо, ткъа вукхара Цуьнан омре ладугIу».

²⁸ Дукха хан ялале Иийсах лаьцна Галилай-махкахъ массо а меттэхъ дуьйцуш дара.

*Иийсас дукха адам тодо
(Маттай 8:14-17; Лака 4:38-41)*

²⁹ Иийса Яхъьяца а, Якъубца а гуламан цIа чуьра ара ма велли, ШамIа а, Iандар а волчу цIа вахара. ³⁰ ШамIин стуннана чIогIа дагар долуш меттахъ яра, цара цунах лаьцна дийцира Иийсага. ³¹ Иийсас, тIе а вахана, куьг а лаьцна, хъалагIатта гIо дира зудчунна. Оцу сохъта дагар дIа а даьлла, царна хъошалла дан йолаелира цомгушниг.

³² Сарахъ, малх чубуьзначу хенахъ, цигара массо цомгушнаш а, жинаша хъйзош берш а балийра Иийсана тIе. ³³ Дукха адам гулделла дIахIоьттинера неIаре. ³⁴ Тайп-тайпана цамгарш йолу дукха нах тобира Цо. Дукха жинаш а нахана чуьра арадехира Иийсас, амма, Ша царна вевзий хууш, Иийсас ца магадора, Ша мила ву дийца.

³⁵ Гуьйранна, сатасале, цIера ара а ваьлла, цхъа а адам доцучу метте вахара Иийса. Цигахъ Цо доIа дира. ³⁶ Ткъа ШамIагIар Иза лаха арабевллера. ³⁷ И карийча, цара элира Иийсага: «Массо а Хъо лобхуш ву». ³⁸ Ткъа Иийсас элира цаьрга: «Дуьло, юххехъ йолчу гIаланашка а, ярташка а гIо вай, цигахъ хъехамаш бан, хIунда аьлча Со цунна веана ма ву».

³⁹ Галилай-маххаула жуьгтийн гуламан цIеношкахъ нахана хъехамаш а беш, жинаша хъйзош болчарна чуьра жинаш ара а дохуш, вахара Иийса.

^{1:22} Маттай 7:28, 29. ^{1:39} Маттай 4:23; 9:35.

*Иийсас дIа ца йоьрзу чкъуран цамгар йолу стаг тово
(Маттай 8:1-4; Лака 5:12-16)*

⁴⁰ ДIа ца йоьрзу йолу чкъуран цамгар йолуш цхъа стаг веара Иийсана тIе. Иийсана хъалха гора а воьжна, шена гIо дар а доьхуш, цо элира: «Хъайна лиьча, со товийр вара-кх Ахъа».

⁴¹ Цу стагах дукха къа а хетта, цунах куьг а Iоьттина, Иийсас элира: «Суна лаьа хъо товала! ЦIанло!» ⁴² Цу сохъта, и цамгар дIа а яьлла, цу стеган дегI цIанделира. ⁴³ Иийсас, и стаг сихонца дIа а хъажош, чIогIа тIедилларца элира цуьнга: ⁴⁴ «Варелахъ, хиллачух лаьцна цхъаьнгге а ма дийцалахъ. Ткъа хIинца ваха а гIой, хъо динан дега а гайтий, Муса-пайхамаро тIе мадиллара, Далла лерина сагIанаш даха. Хъо товаларан тоьшаллина хир ду иза нахана хъалха».

⁴⁵ Амма вукхо вахана массанхъа дийцина хиллачух лаьцна, цундела, ма-бохху гIалахъ гучувала йиш ца хиларна, адам кIеззиг долчу меттигашкахъ соцура Иийса. ХIетте а массанхъара а адам догIура Цунна тIе.

*Иийсас дегIан дола ца далуш волу стаг тово
(Маттай 9:1-8; Лака 5:17-26)*

2 ¹ Масех де даьлча, Иийса Къапарнаме юхавирзира. Иза цIа вирзина аьлла, хабар даьржира. ² И волчу дукха адам гулделира, неIарехула чувала меттиг а ца юьсуш, ткъа Иийсас царна хъехамаш бора. ³ Баьккинчарна юкъахъ шен дегIан дола ца далуш волу стаг айина вахъаш веана виь стаг вара. ⁴ Амма адам тIех дукха хиларна, уыш Иийсана тIе ца кхачалора. ТIаккха цара, Иийса чохъ волчу цIенна тIехула болчу тхов тIе а бевлла, тховх Iуьрг а даьккхина, цомгушниг шен мотт-гIайбица чу а воссийна, Иийсана хъалха охъавилира. ⁵ Церан Шех тешар гича, цомгушчуьнга Иийсас элира: «Сан кIант, хъан къиношна гечдина».

⁶ Цигахъ хиьна Iаш масех Iелам стаг вара. Шайн дагахъ цара бохура: ⁷ «Иза хIун ду те хIокху стага дуьйцург. Цо ма Iеса къамел до. Къиношна гечдан хъенан бакъо ю, цхъа Дела воцучун?»

⁸ Цу сохъта, церан дог-ойла хууш, Иийсас цаьрга элира: «ХIун ойланаш ю аша йийраш?» ⁹ Цомгушчуьнга ала хIун ду атта: „Хъан къиношна гечдина“, я: „ХъалагIатта, хъайн мотт-гIайба а эций, дIагIо“? ¹⁰ Амма Суна лаьа шуна хайта Адамийн КIентан дуьнен тIехъ къиношна гечдан олалла дуйла». ТIаккха цомгушчуьнга Иийсас элира: ¹¹ «Ас боху хъоьга! Хъала гIаттий, хъайн мотт-гIайба схъа а эций, цIа гIуо!»

¹² Важа, сихха хъала а гIаьттина, шен мотт-гIайба а эцна, массарна а гуш аравелира. Чохъ болчара чIогIа инзарбевлла, Далла хастамаш беш, бохура: «Тхуна цкъа а ца гина хIуманаш ду-кх хIорш!»

^{1:44} Iамальяр 14:1-32.

*Левига тIекхайкхар**(Маттай 9:9-13; Лака 5:27-32)*

¹³ Юха а Юман берда тIе веара Иийса. Цунна тIе дукха адам деара, ткъа Иийса царна хъехамаш бан волавелира. ¹⁴ Юххеула чекхволуш, Цунна ХIалпайн КIант Леви гира, ял схъагулъеш болчеран бун чохъ хиъна Iаш. Иийса элира цуьнга: «Суна тIаьххье схъавола!» Леви, хъала а гIаьттина, Цунна тIаьххье дIавахара.

¹⁵ Цъхана дийнахъ Иийса Левин цIахъ хIума юуш вара. Дуккха а ял йоккхурш а, кьинош летийна болу нах а бара Цуьнца а, Цуьнан мурдашца а, хIунда аьлча Иийсана тIаьхъахIиттинарш алссам бара. ¹⁶ Кьинош летийна болчу нахаца а, ял йоккхуш болчаьрца а Иийса хIума юуш а гина, парушхойн^д юкъара Iеламчу наха хаьттира Цуьнан мурдашка: «Ял йоккхуш болчу а, кьинош летийна болчу а нахаца хIума хIунда йоу Цо?» – аьлла.

¹⁷ Иийса, и хезна, элира: «Могуш болчарна лор оьшуш вац, цомгуш болчарний бен. Бакъаьхара лелачаьрга кхайкхам бан ца веана Со, кьинош летийначаьрга бен».

*Марха кхабарх лаьцна**(Маттай 9:14-17; Лака 5:33-39)*

¹⁸ Оцу хенахъ Яхъьян мурдаш а, парушхойн мурдаш а марханаш кхобуш бара. Цкъа масех стага, тIе а веана, хаьттира Иийсага: «И хIун ду? Яхъьян мурдаша а, парушхоша а марха кхобу, ткъа Хъан мурдаша цкъа а марха кхобуш ма ца го?!»

¹⁹ Иийса жоп делира царна: «Масала, зуда ялийна меттиг хилча, зуда ялош волчун накъосташа и зуда ялош верг шайна юкъахъ мел ву, марха кхобур дуй, шаьш гIайгIане хилар гойтуш? И стаг шайца мел ву, церан марха кхаба йиш яц. ²⁰ Ткъа цъха хан йогIур ю, и зуда ялийнарг дIа а вигна, тIаккха цара марха а кхобуш, уьш сингаттаме а хуьлуш».

²¹ ТIаккха Иийса кхин а цъха хъекъале дустар далийра царна: «Ширачу духар тIе, керлачу кIадих а яьккхина, йома латор яц цъхаммо а, хIунда аьлча и йома тIеттIа а яхана, бедар тIе а оьзна, и Иуьрг кхин а доккха хир ду. ²² Я цъхаммо а керла чагIар ширачу пIаьлдиг^д чу ца дутту, хIунда аьлча и пIаьлдиг а бетIар бу, чагIар а Iенар ду. Керла чагIар керлачу пIаьлдиг чу дутту».

*СадоIучу шобтан дийнахъ буьртигаш схъадахар**(Маттай 12:1-8; Лака 6:1-5)*

²³ Цкъа шобтан дийнахъ кIа дийначу арахула чекхволуш вара Иийса. Цуьнан мурдаша цигахула бовлуш кIен кенаш схъадохура. ²⁴ ТIаккха и гиначу парушхоша хаьттира Цуьнга: «Хъажахъ, Дала кхоьллинчу шобтан

^{2:23} Карлабаьккхинарг 23:25.

садоIучу дийнахъ дан мегаш доцу гIуллакх хIунда до цара?» – аьлла. ²⁵ Ткъа Иийса жоп делира царна: «Аша ца дешна, Дауд-паччахъо ша а, шен накъостий а мацбелча, динчух лаьцна? ²⁶ Иза, динан коьрта да Абу-ЯтIари волчу хенахъ, Делан цIа чу а вахана, Далла кьобалдина долу бепиг схъа а эцна, ша а дийна цо, шеца болчу накъосташна а делла. Ткъа и бепиг динан дайшна бен даа мегаш ца хилла».

²⁷ КхидIа а Иийса элира цаьрга: «Шобтан де адамашна кхоьллина ду, амма адам кхоьллина дац шобтан денна. ²⁸ Цундела Адамийн КIант Дала кхоьллинчу шобтан денна тIехъ а Эла ву».

*Иийса куьг заьIап долу стаг тово**(Маттай 12:9-14; Лака 6:6-11)*

3 ¹ Цъхана шобтан дийнахъ юха а гуламан цIа чу веара Иийса. Цигахъ куьг заьIап долуш цъха стаг вара. ² Цъхадолу адамаш чIогIа Иийсан тергам беш дара, Далла леринчу шобтан дийнахъ Цо дарба до те я ца до те хьобжуш, юха Иза бехке вархъама. ³ Иийса куьг заьIап долчу стаге элира: «Хъала а гIаттий, массарна хъалха дIахIотта».

⁴ ТIаккха оцу нахе Иийса хаьттира: «ХIун боху бакъоно, Далла леринчу шобтан дийнахъ хIун дан мегаш ду, дика я вон? Стеган дахар кIелхъардаккха я иза хIаллакдан?»

Ткъа уьш бист ца хилира

⁵ ТIаккха цаьрга массаьрга а реза воцуш хъажа а хъаьжна, церан кьиза дегнаш хиларна халахетарца, Иийса элира куьг заьIап долчу стаге: «Схъакховдаде хъайн куьг!» Вукхо куьг схъакховдийра – иза оцу сохъта тоделира. ⁶ Ткъа парушхой^д, ара а бевлла, сихонца ХIародан адамашца барт бан буййлабелира, Иийса шаьш муха хIаллаквийр вара те бохуш.

Берда тIехъ Иийсана гонах дуккха а адам гулдалар

⁷ Цу хенахъ Иийса Шен мурдашца Иома йисте веара. Дукха адам дара Цунна тIаьхъа лелаш. Галилай-махкара а, ЯхIуд-махкара а, ⁸ Ярушалай-мера а, Эдом-меттигера а, Йорданан тIехъара а, Цора-гIалина а, Цадан-гIалина а гонах Iаш долу дукха адам деанера И волчу. Цо дечу гIуллакхех лаьцна шайна хезна дела баьккинера Цунна тIе уьш. ⁹ Адам дукха тIех гулдаларна, цаьрга Ша ца хъашийтархъама, хинкема кечдайтира Иийса Шен мурдашка. ¹⁰ Дукхахболчу баьккинчарна дарба дира Цо, цундела массо а цомгушнаш Иийсана юххе гIертара, Цунах куьг Iотта гIерташ. ¹¹ ХIоразза а харц жинашна Иийса гича, Цунна хъалха охъаьгура уьш, мохъ а хьобкхуш: «Хъо Делан КIант ву!» – бохуш. ¹² Ткъа Иийса чIогIа доьхкура царна, Ша мила ву ма дийца бохуш.

^{2:25, 26} Шамьгал 21:1-6. ^{3:9, 10} Марк 4:1; Лака 5:1-3.

Шийтта векал харжар
(Маттай 10:1-4; Лака 6:12-16)

¹³ Юха Иийсас, лам тГе хъала а ваьлла, мурдашна юкъара Шена оьшурш тЕкхайкхир. Уьш Цунна тГе баьхкира. ¹⁴ Царна юкъара Иийсас шийтта мурд схьакъастийра (царах Цо векалш элира), уьш Шена юххехь хилийтархъама а, цаьрга хъехамаш байтархъама а, ¹⁵ адамашна чуьра жинаш арадаха церан олалла хилийтархъама а. ¹⁶ Иийсас къастийна векалш хГорш бара: ШамІа (Иийсас тІаьхъа, Кипа аьлла, цГе тиллинарг), ¹⁷ Зевадин кІант Якъуб, цуьнан ваша Яхъя, (шайна Иийсас, Баней-Раговш аьлла, цГе тиллинарш, иза «ткъесан кІентий*» бохург ду), ¹⁸ Іандар, Пилап, Бар-таламай, Маттай, ТІама, ХІалпайн кІант Якъуб, Тхъада, ШамІа (ша тГе-лаьцнарг тЕвирззина кхочуш дан гЕртарг), ¹⁹ ЯхІуд-Искархо а, тІаьхъа ямартхо хилларг.

Иийса а, БаІал-Зебула а
(Маттай 12:22-32; Лака 11:14-23; 12:10)

²⁰ Цул тІаьхъа Иийса цІа чу вахча, юха а дукха нах гулбелира, ур-атталла юург яа а меттиг ца йолуьйтуш Иийсана а, Цуьнан мурдашна а. ²¹ Иийсан цЕрарчарна цунах лаьцна хезча, уьш Иза дІавига баьхкира, хІунда аьлча наха дуьйцура, Иза лар тІехъ вац бохуш. ²² Ткъа Ярушалаймера баьхкинчу Іелам наха олура: «Цунна чу БаІал-Зебула-жин доьлла! Оцу харц жинийн элан олаллица жинаш арадоху Цо адамашна чуьра!»

²³ ТІаккха Иийсас, уьш Шена тГе а кхайкхина, дустарш далийра царна: «Иблисо муха эккхор ду иблис? ²⁴ Цхъана пачхьалкхехь вовшашлахь тІом хилча, и пачхьалкх хІаллакьхир ю. ²⁵ Я цхъана доьзалехь цхъа барт бацахь, иза а бухур бу. ²⁶ Ткъа иблис ша-шена дуьхьал даьлча, иблисан олалла шена чохъ а декъаделча, иза кхин латталур дац, цуьнан тІаьхъара де тЕкхочу.

²⁷ Цхъа а ца воьду шел онданиг волчу цІа чу, цуьнан хІуманаш лачкъо, цкъа хьалха иза дІавихкина бен, къола далур дац цуьнан цІахъ.

²⁸ Баккъалла а боху Аса шуьга: „Адамын кІенташна муьлхха а къиношна гечдийр ду, цара Дела сийсазвар а тІехъ, ²⁹ амма Делан Са сийсаздинчунна цкъа а гечдийр дац, иза гуттаренна къинойн баланехь хир ву“».

³⁰ Иштта дешнаш элира Иийсас, Шех лаьцна наха «Иза харц жинашца тайна ву», — олу дела.

* ^{3:17} Ткъесан кІентий — кхечу тайпана аьлча: *карзахе кІентий*.

Иийсан нана а, вежарий а
(Маттай 12:46-50; Лака 8:19-21)

³¹ Иийса волчу Цуьнан наний, вежарий баьхкира. Уьш арахъ севцира. Цара Иийса аракхайкхир, ³² хІунда аьлча, гонах хиьна дукха адам хиларна, Цунна тГе ца кхачалора уьш. Иийсага элира: «Хъажахъ, Хъан наний, вежарий, йижарий бу-кх арахъ Хьо хоьттуш».

³³ Цо жоп делира: «Муьлш бу Сан наний, вежарий?» ³⁴ ТІаккха, Шена гонах хевшина болчаьрга а хъаьжна, Иийсас элира: «ХІорш бу Сан наний, вежарий!» ³⁵ ХІунда аьлча Делан лаам кхочушбеш берш бу Сан ваша а, йиша а, нана а».

Ахархочух лаьцна хъекъале дустар
(Маттай 13:1-9; Лака 8:4-8)

4 ¹ Юха а цхъана дийнахъ Іоман берда тІехъ хъехамаш беш вара Иийса. Цунна гонах гулделла дукха адам дара. Цундела Иза, хинкеманна тГе а ваьлла, Іоман йистер дехъо велира, ткъа адамаш берда тІехъ дисира. ² Дукха хъехамаш бора Иийсас царна, хъекъале дустарш далош. Иштта дийцира Цо цаьрга:

³ «ЛадогІал! Цхъа ахархо шен кха тГе хІу таса араваьлла. ⁴ Цо хІу тосучу хенахъ цхъадолу буьртигаш некъан йистехула охъаьгна хилла. Схъадаьхкинчу олхазарша уьш дІадиьна. ⁵ Важа буьртигаш жагІа а болуш, латта кІезиг долчу метте охъаьгна хилла. Цу буьртигаша сихха зІийдигаш тесна, хІунда аьлча цигахъ латта кІезиг дара. ⁶ Малх кхетча, цо и зІийдигаш ягийра, церан орамаш кІорга ца хиларна, уьш якъаелира. ⁷ Кхидерш коканийн коьллаш юкъа ийгира, амма коьллаша, юкъ а елла, хІун зІийдигаш къайлаехира. Цара ялта ца делира. ⁸ Ткъа важа долу хІу, дика латта долчохъ нис а делла, зІийдигаш а тесна, уьш хъала а евлла, цара ялта делира, ткъе итт, кхузткъа а, ур-атталла бІе а хІу а луш хІора кено а».

⁹ ТІаккха Иийсас элира ладугІучаьрга: «Лергаш долчунна дІахозийла хІара».

Дустаран маьІна довзийтар
(Маттай 13:10-17; Лака 8:9, 10)

¹⁰ Иийса Ша висча, шийтта векало а, юххерчу кхечу мурдаша а хаьттира Цуьнга дустарех лаьцна. ¹¹ Иийсас жоп делира цаьрга: «Шун таро ю Делан Олаллех йолу къайленаш йовза, ткъа кхечарна ишттачу дустаршца дуьйцу Аса,

¹² „царна, хьобьжушехъ, хІумма а ца гайтархъама, хеззашехъ, уьш ца кхетийтархъама, кхечу тайпана хилча, уьш Суна тЕбоьрзур бара, ткъа Ас гечдийр дара царна“».

*Ахархочух лаьцначу дустаран маьІнах кхетор
(Маттай 13:18-23; Лака 8:11-15)*

¹³ Ийсас элира мурдашка: «Шу а ца кхета те оцу дустарх? ТІаккха кхечу дустарех муха кхетар ду те шу? ¹⁴ Ахархочо дуййш дерг Делан Дош ду. ¹⁵ Цхьадолу адамаш некъа йисте доьжначу хІух тера ду. Царна Делан дош хеза, амма, цу сохъта иблис а догІий, цо церан дегнаш чу доьжна дош дІа-хьо. ¹⁶ Кхиберш тера бу тІулгашна юккье эгначу хІух. Шайна Делан дош хезча, казахетарца, сихонца схьалоцу цара и дош. ¹⁷ Амма церан хила ма-беззара орам боцу дела, уьш кІеззигчу ханна бен ца лаьтта. Ткъа и дош бахъана долуш, шайна тІе халонаш хІитгича, уьш сихха юхабовлу. ¹⁸ Вуьш тера бу коканийн коьллаш юккье эгначу буьртигех. Уьш дош хез-нарш бу, ¹⁹ амма дахаран гІайгІанаша а, хьолах Іеабаларо а, кхечу лаамаша а и хезна дош дицдолуьйту, цара шайн дахарехь стом а ца ло. ²⁰ Ткъа цхьаберш бу хьийкьинчу лаьтта тІе эгна буьртигех тера. Уьш дош а хезна, иза даго тІе а эцна, пайден стом луш берш бу – наггахь ткъе уьгтазза, наггахь кхузткъазза а, я бІюзза а сов луш».

*Кхабина буха хІоттийна стогар
(Лака 8:16-18)*

²¹ Кхин дІа а Ийсас элира: «Цхьаммо стогар латийча, иза Іункарнехъа хІоттийначу кхабина я маьнги кІел хІотторхъама а бохьий чу? Я иза лаккха хьалахІоттабан бахъа чу? ²² ХІунда аьлча мел йоккха кьайле а, цхьанна а ца хууш юьсур яц, мел чІогІа лечкьийнарг а гІар ца долуш а, гучу ца долуш а дуьсур дац. ²³ Хезаш волчунна дІахезийла хІара!»

²⁴ Кхин а тІетуьйхира Ийсас: «Дикка кІоргера ойла елаш, шайна хезначух лаьцна. Аша нехан ма-хаддора, Дала шун а хадор бу мах, ткъа шун кхин а лакхара хадор бу. ²⁵ ХІунда аьлча долчунна кхин а тІелур ду, ткъа доцучуьнгара цуьнан данне а доцург а дІадоккхур ву».

Даьлла догІучу кІен буьртигех лаьцна дустар

²⁶ ТІаккха Ийсас элира: «Делан Олаллех лаьцна иштта кхета мега. Цхьана стага лаьтта хІу тосу. ²⁷ Буса и стаг, охъа а вуьжий, Іуьйранна хьалагІотту. Ткъа хІу цу хенахь, хьала а долиий, кхуьу. Иза муха хуьлу стагана шена а ца хаьа. ²⁸ Лаьтто ша кхиадо и хІу: хьалха зІийдиг а тосий, тІаккха гІа а долиий, кІен буьртигаш а хуьлий, дІахІутту. ²⁹ КІен буьртигаш хилла девлча, ахархочо марс схьаоьцу, кІа хьокху хан тІеена дела».

^{4:21} Маттай 5:15; Лака 11:33. ^{4:22} Маттай 10:26; Лака 12:2. ^{4:24} Маттай 7:2; Лака 6:38.

^{4:25} Маттай 13:12; 25:29; Лака 19:26. ^{4:29} Юал 3:13.

*ХІух лаьцна хьекъале дустар
(Маттай 13:31, 32, 34; Лака 13:18, 19)*

³⁰ Цул тІаьхъа Ийсас кхин а хаьттира: «Стенца дуста мегар ду Делан Олалла? Я муьлхачу дустарца дуййцур ду цунах лаьцна? ³¹ Лаьтта тІехь уггаре а жимачу хІуьнах тера ду иза, и дІадуьйчу хенахь. ³² Амма иза дІадийначул тІаьхъа, хьала а долиий, бешан дитташ юкбахь уггаре а доккха дитт хуьлий дІахІутту. Стигаларчу олхазарша а баннаш дан тарло цуьнан гаьн-наш тІехь».

³³ Иштгачу кхин а дуккха а дустаршца хьехамаш бора Ийсас – адамаш кхетар долчу тайпана. ³⁴ Дустар ца далош, Цо хІумма а ца дуййцура царна, ткъа Шен мурдашца Ша висча, Цо дерригенах кхетабора уьш.

*Ийсас хи тІехь баьлла мох сацабо
(Маттай 8:23-27; Лака 8:22-25)*

³⁵ Цу дийнахь суьйранна Ийсас элира Шен мурдашка: «Іоман дуьхьалара берда тІе довла вай». ³⁶ ТІаккха цара адамаш а дитина, Ийса хинкеман тІехь ма-хиллара шайца дІавигира. Хи чохь кхераниг доцург кхин а кеманаш дара. ³⁷ ЦІеххъана, чІогІа мох а баьлла, тулгІенаша кеман чу хи даьккхира, кема хих дузуш дара. ³⁸ Ийса цу хенахь кеманан цІоганехь вара, гІайби тІе корта а биллина, наб кхетта Іаш. Мурдаша, Иза сама а ваьккхина, элира: «Устаз! Хьуна бен а ца хета те вай хин буха дахар?» ³⁹ ТІаккха Ийсас, хьала а гІаьттина, мохе омра а дина, хине элира: «ЛагІло! ДІате! Сацийта!» Мох сецира, цхьа а гІар-тата доцуш, тийналла дІахІоьттира. ⁴⁰ Ткъа мурдашка Цо элира: «Шу кхера хІунда кхьору? Шун дегнаш чохь хІинца а тешар дац те?»

⁴¹ Амма уьш чІогІа кхерабелла хиларна, цара цецбовларца вовшашка хоьттура: «ХІара мила ву те, ур-атталла мох а, хиш а Цунна кьарлуш хилча?»

*Ийсас ГІарас-меттехь жинаша хьийзош волу стаг туовар
(Маттай 8:28-34; Лака 8:26-39)*

С¹ Ийса шен мурдашца дуьхьалара берда тІехь лаьтгачу ГІарас цІе йолчу меттиге веара. ² Иза хинкеманна тІера лаьтта ваьлча, Цунна дуьхьал нах дІабухкучу хьехаш чуьра жинаша хьийзош волу цхьа стаг веара. ³ Оцу хьехаш чохь Іаш вара иза. Цхьаьнгте а ур-атталла зІенашца а дІа ца вежалора иза, ⁴ хІунда аьлча мосуьйттазза а зІенашца вихкича а, когех буржалш тоьхча а, цо уьш хедадора. Цхьаьнгтахь а иза шеван ницкъ а бацара. ⁵ Массо дийнахь а, буса а кьуббанашна а, баьрзашна а юккьехула а лелаш, чІогІа мохь а хьокхуш, тІулгех ветталуш лелара иза.

⁶ Геннара Ийса вогІу а гина, дуьхьал а ведда, Цунна хьалха гора а воьжна, ⁷ чІогІа мохь хьаькхира цо: «Хьуна хІун оьшу соьгара, Ийса, Веза

Вокхачун КИант? Делан дуьхьа доьху Хьобга, ма хьийзавехьа со?»⁸ Ткъа Иийсас хIетале омра динера жине: «Арадала оцу стагана чуьра!» – аьлла.

⁹ Паккха Иийсас хьаттира жине: «ХIун ю хьан цIе?» – аьлла.

Вукхо жоп делира: «„Эскар“, хIунда аьлча тхо дуккха а ду». ¹⁰ Оцу жинаша чIогIа дехар дира Иийсага, шашь оцу махкара дIа ма довлийтахьара аьлла. ¹¹ Цигахь лам тIехь бежаш хьакхарчийн боккха бажа бара. ¹² Жинаша Иийсага дийхира, шашь царна чу довлийтахьара аьлла. ¹³ Цо царна пурба делира. Жинаш, оцу стагана чуьра ара а девлла, хьакхарчашна чудевлира. Ши эзар гергга йолу хьакхарчий, лекхачу берда тIера хи чу а лилхина, Иоман буха яхара.

¹⁴ Уй, бевдда дIа а бахана, гIалахь а, юхерчу ярташкахь а хиллачух лаьцна дуьйцуш бара. Нах хьажа баьккира, хилларг хIун ду те аьлла. ¹⁵ Иийсана юххе баьккича, и жинаша хьийзина волу стаг, тIе хIума а юьйхина, метта а веана, шайна гича, уьш кхерабелира. ¹⁶ И дерриг гиначара дийцира баьккинчаьрга цу стагах а, хьакхарчех а хиллачух лаьцна.

¹⁷ Паккха цигара бахархоша дийхира Иийсага, шашь а, шайн мохк а битина, дIагIахьара Хьо аьлла.

¹⁸ Иийса хинкеман тIе волуш, жинех паргIатваьлладу стага ша а вигар дийхира Цуьнга. ¹⁹ Амма Иийсас цунна ца магийра иза. Цо элира: «ЦIа а гIой, хьайн цIерачаьрга дийца Везачу Эло хьайна мел дика дина а, Цо хьайх мел боккха кьинхетам бина а».

²⁰ Оцу стага, дIа а вахана, Иттшахьар-махкахь бехачу нахе Иийсас шена динчу доккхачу диканах лаьцна дийцира, ткъа массо а цецбуьйлура.

*Яиран йоI еллачуьра денъяр а, цомгуш йолу зуда туюр а
(Маттай 9:18-26; Лака 8:40-56)*

²¹ Иийса Шен мурдашца хинкеман тIехь Иоман берда тIе юхавеача, Цуьнга хьобжуш дукха адам дара. Уьш Цунна гонах гулделира. ²² Оцу хенахь И волчу гуламан цIа чохь куьйгалхо волу Яир веара. Иийса а гина, иза, Цуьнан когашка охьа а воьжна, ²³ чIогIа дехар дан хIобттира: «Сан йоI леш ю. Доьху Хьобга, ван а волий, цунна тIе куьйгаш а дахкий, то а яй, дийна йисийтахьа иза», – аьлла.

²⁴ Иийса Яирца дIавоьдуш, Цунна тIаьхьхе дукха адам дахара, Иза халла бен чехк а ца валалуш. ²⁵ Царна юкьахь цхьа зуда а яра, шийтта шарахь цIий ца соцуш, бала хьобгуш йолу. ²⁶ Дуккха а лобраша гIо дечу метта бала хьегийтинера оцу зудчуьнга. Амма лобрашна шен долахь мел дерг а дойуш, алссам харж йича а, гIоле хуьлучу метта, кхин а чIагIеллера иза. ²⁷ Иийсах лаьцна шена хезча, цо, адаманна юкьехула тIехьашца Цунна тIе а яхана, Иийсан бедарх куьг Iобттира. ²⁸ ХIунда аьлча оцу зудчо оила йинера: «Нагахь санна Цуьнан тIера бедарх хьакхаелча а, со толур ю», – аьлла. ²⁹ Оцу сохьта дIаоьху цIий а сецна, ша тоеллий хиира зудчунна.

³⁰ Ткъа Иийсана сихха хааделира Шех ницкъ дIакъаьстиний. Гонах долчу адамашкахь а вирзина, Иийсас хьаттира: «Мила ву Сан бедарх куьг Iобттинар?» – аьлла.

³¹ Цуьнан мурдаша элира: «Хьайна тIегIоьртина оццул адам гушшехь, хоьтту-кх Ахь: „Мила ву Сох куьг Iобттинар?“»

³² Амма Иийса леррина гонах хьобжура, и динарг мила ву те ган лууш. ³³ Паккха зудчо, шена хилларг хIун ду а хийна, дукха кхераяларна ега а еш, Иийсан когашка а йоьжна, дерриге а ма-дарра дIадийцира Цуьнга. ³⁴ Ткъа Иийсас элира зудчуьнга: «Сан йоI, хьан тешаро тойина хьо. Маьрша дIагIо хьайна, хIинца чул тIаьхьа кхин оцу цамгаро хьийзор яц хьо».

³⁵ Иийса къамел дина а валале, гуламан цIийнан куьйгалхочун Яиран цIера геланчаш баьккира. «Хьан йоI елла. Устазана хало ян ца оьшу», – элира цара.

³⁶ Ткъа, цара дуьйцург а хезна, Иийсас Яире элира: «Кхера ма ло, амма теша». ³⁷ Кипа а, Якьуб а, Якьубан ваша Яхьья а бен, кхин цхьа а ца ваийтира Иийсас Шеца. ³⁸ Уьш Яиран керта схьакхаьчча, Цунна доьхна а, чIогIа доьлхуш а адамаш гира. ³⁹ ЦIа чу ваьлча, Иийсас элира цаьрга: «Аша хIун до доьхна а, доьлхуш а? ЙоI елла яц, иза йижина ю».

⁴⁰ Ткъа адамаш Цунах дуьйлуш дара цадашарца. Иийсас массо а араваьккхира. Шеца йоIан да-нана а, цигахь волу кхо мурд а эцна, йоI йолчу чохьхавелира Иза. ⁴¹ Иийсас, йоIан куьг схьа а лаьцна, элира: «ТалитIа кхуми!» (иза «ЙоI, хьалагIатта боху хьобга!» – бохург ду). ⁴² И мал-элли, йоI, хьала а гIаьттина, дIайолаелира (иза шийтта шо кхаьчна йоI яра). Чохь берш чIогIа цецбевлла биснера. ⁴³ Иийсас чIогIа тIедиллира царна хилларг цхьаьнгге а цахайтар. «ЙоIана яа хIума ло», – элира Цо цаьрга.

*Иийса Назарт-гIалахь тIе ца оьцу
(Маттай 13:53-58; Лака 4:16-30)*

6 ¹ Оцу меттигера ара а ваьлла, Ша кхиинчу гIала веара Иийса. Цуьнца Цуьнан мурдаш а бара. ² Шоьтан де тIедеача, гуламан цIа чохь хьехамаш бан волавелира Иза. Дукхахболчара Иийсага ла а дугIий, инзарбовларца а, шеконца а вовшашка хоьттара: «Мичахьара баьлла те Цунна и хьехам? И хIун хьекьал ду те Цунна делларг, и инзаре хIуманаш а хуьлуш Цуьнан куьйгашца. ³ Ша дечиган пхьар а волуш, оцу Якьубан а, Юшан а, ЯхIудан а, ШамIин а ваша а волуш, Мареман кIант вац Иза? Кхузахь, вайна юкьахь, бац Цуьнан йижарий а?»

Оцу нахана Иза къобалван ца лиира. ⁴ Ткъа Иийсас элира цаьрга: «Ша схьаваьлладу меттигехь а, шайчарна юкьахь а, шен цIахь а бен ца хуьлу

пайхамар наха ца лоруш». ⁵ Цигахь башха тамашийна хIума ца даделира Ийсага, цхьаццаболчу цомгушчу нахана тIе куыйгаш а дехкина, уш тобар бен. ⁶ Ийса чIогIа цецвуыйлура оцу нехан цатешарх.

Ийсас шийтта векал дIахьажор

(Маттай 10:5-15; Лака 9:1-6)

ТIаккха ярташкахула адамашна хьехамаш бан вахара Иза. ⁷ Шен шийтта векал тIе а кхайкхина, уш шишша а бекъна, царна харц жинашна тIехь олалла дан бакъо а елла, уш цхьаццанхьа дIасахьажийра Ийсас. ⁸ Ткьа уш дIабуыйлалуш, Цо царга элира: «Шайца хIумма а схьа ма эца: я бепиг а, я тIоьрмаг а, я юкьах дихкина ахча а, еккъа некъан Iаса йоцург. ⁹ Кога юйхина мачаш а, шайна тIехь йолу цхьа бедар а бен, сов хIумма а ма хьуо». ¹⁰ Кхин а тIегуыйхира Цо: «Шаш дуьхьара даханчу цIеношкахь саца, оцу гIалара арадовлалц. ¹¹ Нагахь санна шаш цхьана меттигехь тIе ца лацахь а, я ла ца догIахь а, шаш цигара дIадоьлхуш, шайн когаш тIера чан охьаегае. Шу тIе ца эцначу нахана дуьхьал тоьшалла хир ду иза».

¹² ТIаккха къинош летийнарш метта а бохкуыйтуш, Далла тIеберзорхьама, кхайкхамаш а беш, дIабуыйлабелира векалш. ¹³ Дуккха а нахана чуьра жинаш ара а дохуш, дуккха а цомгушчарна зайтдаьтта^д а хьокхуш, уш тобира цара.

Яхьья-пайхамаран дIакхалхар

(Маттай 14:1-12; Лака 9:7-9)

¹⁴ Ийсан цIе дикка массанхьа а яьржина хиларна, ХIарод-паччахьна а дIахезира Цунах лаьцна. Цхьаболчара Ийсах лаьцна: «Иза веллачуьра денвелла нах хих чекхбоху Яхьья ву, цундела Цо инзаре хIуманаш до», — олура. ¹⁵ Вукхара олура: «Иза ЭлияхIу-пайхамар ву». Ткьа кхозлагIчара тоьшалла дора: «Иза, ширачу заманахьлера пайхамарех терра а волуш, цхьа пайхамар-м ву», — бохуш.

¹⁶ И шена хезча, ХIарода элира: «Аса корта тIера баккхийтина Яхьья веллачуьра денвелла», — аьлла. ¹⁷ ХIарода, шена йигна йолу, шен вешин Пилапан зуда ХIародад бахьана долуш, омра динера, Яхьья, схьа а лаций, набахти чу волла аьлла. ¹⁸ ХIунда аьлча Яхььяс аьллера ХIароде, цо шен вешин зуда шена йигар Iедалехь нийса дац аьлла. ¹⁹ Цундела ХIародад хьагI хилла яра Яхььяна, иза вийна а, дIаваккха лууш. Амма и дан цуьнан таро яцара, ²⁰ хIунда аьлча ХIарод Яхььях ийзалуш вара, иза бакъонца лелаш а, Дала вазвина а стаг вуй хууш. Цо иза лар а вора.

Яхььяс бечу кхайкхамашка там хиларца ладугIура ХIарода, цара шен гуттара а синтем бойушшехь.

^{6:8-11} Лака 10:4-11. ^{6:13} Якъуба 5:14. ^{6:14, 15} Маттай 16:14; Марк 8:28; Лака 9:19.

^{6:17, 18} Лака 3:19, 20.

²¹ Цкьа ХIарода ша вина де даздечу дийнахь, доккха той хIоттийра, пачхьалкхан а, тIеман а хьаькамаш а, хьалдолу нах а кхайкхина. ²² Ткьа ХIародадан йоI, юкьа а яьлла, халха яьлча, чIогIа там хиллера ХIародана а, цуьнан хьешашна а. ТIаккха ХIарода оцу йоIе элира: «Хьайна луьург еха собгара, ахьа ехнарг аса дIалур ю хьуна», — аьлла. ²³ Цо дуй биьна, чIагIо йира: «Хьуна лиьнарг лур ю хьуна, ур-атталла сайн ах пачхьалкх а», — аьлла.

²⁴ ЙоIа, ара а яьлла, шен нене хьаьтира: «ХIун еха аса», — аьлла.

Ткьа вукхо жоп делира: «Нах хих чекхбохучу Яхььян корта беха», — аьлла.

²⁵ ЙоIа, сихха паччахьна тIе а яхана, дийхира: «Ахьа хIинцца шуьна чохь нах хих чекхбаьхначу Яхььян корта балар лаьа суна», — аьлла.

²⁶ Паччахьна и чIогIа новкъадеара, делахь а ша оцу хьешашна хьалха дуй биьна дела, цо дуьхьало ца йира оцу дехарна. ²⁷ ХIарода оцу сохьта чалтач вахийтира, цуьнга, Яхььян корта тIера а баккхий, схьаба аьлла, омра а дина. Вукхо вахана набахти чохь, Яхььян корта а баьккхина, ²⁸ схьа а беана, шуьна чохь йоIе дIакховдийра, ткьа йоIа шен нене белира иза. ²⁹ Яхььян мурдашна иза хезча, цара баьккина, цуьнан дегI схьа а эцна, къубба чу диллира.

Пхи эзар стаг вузор

(Маттай 14:13-21; Лака 9:10-17; Яхьья 6:1-14)

³⁰ Векалша юхабирзича, Ийсана гонах а хевшина, шаш лелийначу гIуллакхех а, шаш нахана хьехначух а лаьцна дийцира Цуьнга. ³¹ Ийсас элира царга: «Шуьга са а доIуыйтуш, адам доцучу метте дIадовла вай цхьаьна». ХIунда аьлча уш болчу меттехь чIогIа дукха нах бара, ур-атталла хIума яа а меттиг ца йолуш. ³² Цундела уш нахах дIа а къаьстина, хинкеман тIехь цхьа а воцучу яьссачу метте бевлира. ³³ Амма дукхэхоболу нах, хIорш дIабовлуш а гина, уш бовзарна, массо а гIаланашкара гул а белла, берд тIехула бевдла, кхарал хьалхабевлира. ³⁴ Ша хийисте хьалаваьлча, Ийсана адамиьн йоккха тоба гира. Уш Iу воцу уьстагIех а тарбелла, царах чIогIа къахийтира Ийсана. ТIаккха Иза оцу нахана дуккха а хьехамаш бан волавелира. ³⁵ Де чаккхенга гIерташ дара, цундела Цуьнан мурдаша, Ийсана тIе а бахана, элира Цуьнга: «ХIара меттиг яьсса а ю, вайна дикка хан а яьлла. ³⁶ Шайна юург а оьцуш, юххерчу ярташка дIабахийтахьа и нах».

³⁷ Амма Ийсас жоп делира царга: «Аша лур ю царна яа хIума».

Ткьа мурдаша элира Цуьнга: «Оха, дахана, массарна а ши бIе динари^д ахчанах бепиг а эцна, иза дао-м ца деза царна?»

³⁸ ТIаккха Ийсас хьаьтира царга: «Маса бепиг ду шуьгахь? Пой, хьовсал».

Бепиг маса ду а хььна, цара элира: «Тхьогахь пхи хьокхам а, ши чIара а бу-кх».

^{6:34} Лелар 27:17; Сулим 22:17; 2 Шерашкахь 18:16; Яхьязкхиал 34:5; Маттай 9:36.

³⁹Тпаккха, и нах берриш а сийначу бай тЕе охъаховша бе аьлла, омра дира Иийсас мурдашка. ⁴⁰Уьш, бекъа а белла, бЕе а, шовзткъе итт а цхъа-на а болуш, охъахевшира. ⁴¹Ткъа Иийсас и пхи хьокхам, ши чЕарий схъа а эчна, стигала хъала а хъаьжна, и кхача къобалбеш, дола дира. Тпаккха и хьокхамаш дакъошка декъа а доькъуш, Шен мурдашка дЕакховладора Цо. Вукхара и дакъош адамашна дЕадийкъира. Тпаккха и ши чЕара а массарна бийкъира Цо. ⁴²Массара а яа а йиира, уьш буза а буьзира. ⁴³Кхин а дисинчу баьпкан дакъоша а, бисинчу чЕеро а шийтта тускар а дувзира. ⁴⁴Ткъа юуш верг пхи эзар стаг вара.

Иийса хи тЕехула дЕавовду
(Маттай 14:22-33; Яхъья 6:15-21)

⁴⁵Цу сохъта и нах Ша дЕахецаре а ца хьобъжуш, хинкеманна тЕе а хайитина, Шел хьалха, Юман дуьхьаларчу берда тЕе Бет-Саида-гЕала дЕабайхитира Иийсас Шен мурдаш. ⁴⁶Нах дЕа а хъажийна, дола дан лам тЕе хъалавелира Иийса. ⁴⁷Суйре тЕеача, хинкема Юмана юккъехъ дара, ткъа Иийса лам тЕехъ Ша вара. ⁴⁸Хин тЕехъ дуьхьал богЕу мох болу дела, мурдашна пийсакашца кема лело хала хилар гира Иийсана. Тпаккха буьйсана кхо сахът даьллачул тЕаьхъа Иза хи тЕехула царна тЕе вахара. Иийса тЕехвала воллучу хенахъ, ⁴⁹Иза хин тЕехула волавелла вогЕу а гина, мурдашна Иза гЕаларт ду а моттаделла, цара дукха кхерабаларна маьхъарий хъаькхира, ⁵⁰хЕунда аьлча царна массарна а гира Иза, уьш чЕога кхера а белира. Цу сохъта Иийсас, вист а хилла, элира цаьрга: «Доьналла долуш хила! Со ву шуна иза! Ма кхера!» ⁵¹Тпаккха Иза цаьрца кеман тЕе а хиира, цу сохъта мох а сецира. Мурдаш чЕога цецбевллера, ⁵²хЕунда аьлча хьалха баьпкаца хиллачу тамашийна хЕуманах а ца кхийтира уьш, дЕакъовладелла дара церан дегнаш.

⁵³Хин кеман тЕехъ Юмал дехъа а бевлла, Гансарт-махка а кхачна, севцира уьш. ⁵⁴Уьш кеман тЕера охъабуйьссушехъ, нахана Иийса вевзира. ⁵⁵Цара, бевдда, сихонца дЕасадаржийра гонах Цунах лаьчна хаам. Тпаккха Иийса миччахъа сецча а, Цунна тЕе меттахъ болу цомгушнаш бало буьйлабелира. ⁵⁶Иза миччанхъа веача а, я ярташка а, я гЕаланашка а, адамаша шайн цомгушнаш майданна тЕе а балабой, чЕога доьхура Иийсага, Шен бедаран юьбах мукъана а хъакхадалиятахъара шаьш бохуш. Ткъа Цунах хъакха мел велларг, цамгарх то а лой, дЕахЕуттура.

Дайша лелийна Еадаташ
(Маттай 15:1-9)

7 ¹Ярушалаймера баьхкина парушхой² а, масех Елам стаг а вара Иийсана гонах гулвелла. ²Цуьнан цхъаболчу мурдаша, куьйгаш цЕандар а доцуш, хЕума юуш гира царна. Ткъа Далла гергахъ иза боьха лорура цара.

³ХЕунда аьлча, хьалхалера Еедале а доьгЕна, парушхоша а, массо а кхечу жуьгташа а, церан Еедалехъ ма-бохху, куьйгаш цЕандиний бен хЕума ца йоу. ⁴Ткъа шаьш базарара еана хЕума а шатайпана цЕанийний бен ца йоу. Кхин долу а дуккха а Еадаташ леладора цара, масала, кедаш а, гЕумгЕанаш а, йобза кхабанаш а, мотт-гЕайбеш а цЕанъяр тЕехъ.

⁵Цундела парушхоша а, Елам наха а хьаьттира Иийсага: «Хъан мурдаша, вайн дайша лелийна Еадаташ хЕунда ца лору, куьйгаш цЕан а дина, хЕунда ца йоу цара хЕума?» — аьлла.

⁶Иийсас элира цаьрга: «Нийса хилла ЕшаЕ-ЯхЕу-пайхамар, ша Делера болу хаам беш. Шух, шалхо лелочарех, яздина ма-хиллара:

„ХЕокху адамаша Со багахъ лору,

ткъа церан дегнаш Суна дукха генахъ ду.

⁷ Церан ларамах пайда бац,

хЕунда аьлча церан хъехамаш Делера бац,

уьш адамаша кхоьллина бу“.

⁸Аша, адабийн Еадаташ схъа а лаьчна, Дала тЕедиллинарш ца лору».

⁹Кхин а Иийсас элира цаьрга: «Шуна хъекъале ду моьтту, Дала тЕедиллинарш а ца лоруш, шайн Еадаташна тЕаьхъаЕоттар. ¹⁰Муса-пайхамаро ма аьлла: „Хъайн да а, нана а лара“, ткъа „Шен денй-нанний вон хЕума олуш волу стаг вийна дЕаваккха везаш ву“. ¹¹Амма, нагахъ стага шен деганене: „Сан шуна гЕо дан йиш яц, хЕунда аьлча шуна лерина хилларг «кхурбан» дЕало“ (иза арамохийн маттахъ „Далла лерина совгЕат“ бохург ду), — аьлча, ¹²дена-нанна дан дезачух иза кЕелхъарволу бохуш, чЕагЕдо аша. ¹³Делан Дош а ца лоруш, шайн дайша делла Еадат лору аш. И тайпа хЕуманаш дукха леладо аша».

Далла гергахъ стаг бехвеш дерг
(Маттай 15:10-20)

¹⁴Тпаккха юа а, нах Шена тЕе а кхайкхина, Иийсас элира: «ЕадогЕа Соьга массара а, дЕа а лоцуш. ¹⁵Адамна чу яханчу цхъанна а хЕумано Далла гергахъ бехвийр вац стаг. Амма адамаш даг чурьа арадолучу сийсазчу хЕумано бех вийр ву иза*». ¹⁷Нах а битина, Иийса цЕа чу ваьлча, мурдаша оцу дустарх лаьчна хьаьттира Цуьнга. ¹⁸Ткъа Иийсас жоп делира: «Шу а ду те иштта ца хеташ? Шуна ца го, адамо дууш долчу цхъанна а хЕумано, Далла гергахъ бехван йиш йоцийла? ¹⁹ХЕунда аьлча и тЕеобцу хЕума, дагах а ца хеташ, кийрара хъерана чу а йобдий, тЕаккха чурьа арайолу». (Иштта, юуш йолу хЕума ерриге а Далла гергахъ цЕена хилар хайитира Иийсас.)

* ^{7:16} Цхъадолчу грекийн теттарш тЕехъ яздо: «Лергаш долчунна дЕахезийла».

^{7:6, 7} ЕшаЕ-ЯхЕу 29:13 (Грекийн). ^{7:10} Арадаккхар 20:12; Карлабаьккхинарг 5:16; Арадаккхар 21:17; Еамальяр 20:9.

²⁰ Кхин а тЕтоьхна элира Цо: «Ткъа адамна чуьра арадолучо иза Далла гергахь бехво. ²¹ ХIунда аьлча кийрара адамын дегнаш чуьра ца оьшу вон ойланаш а арайовлу, нахаца лелар а, къола дар а, вер а, ²² ямартло а, шашен везар а, мекаралла а, Iехор а, лело ца дезарг лелор а, хьегар а, доцург кхоллар а, ша лакхара ларар а, кхетам бацар а. ²³ И дерриге а зулам адамна чуьра ара а долиий, цо стаг Далла гергахь бехво».

Кхечу къомах йолчу зудчун тешар
(Маттай 15:21-28)

²⁴ И меттиг а йитина, Цора олучу гIалин юххерчу меттигашка вахара Ийса. Ша цIа чу волуш, цхьанна а ца хоуйтуш ваха лиира Ийсана, делахь а хьулвалар ца хитира Цуьнан. ²⁵ Харцжинаша йоI хьийзош йолчу цхьана зудчунна хааделира Ийса вар, оцу сохьта схьа а еана, Цуьнан когашка юьйжира и зуда. ²⁶ Иза Сирийпиникера схьаяьлла йолу грекахо яра. Цо чIогIа дехар дира Ийсага, шен йоIана чуьра жин арадаккхяхьара аьлла. ²⁷ Ийсас элира цуьнга: «Цкъа хьалха бераш дуздайт, хIунда аьлча нийса а хир дац берашкара юург, схьа а яьккхина, жIаьлешна тасар».

²⁸ Амма зудчо жоп делира Ийсага: «Эла, ур-атталла жIаьлеша а ма доу стоьла кIел бераша эгийна цуьргаш».

²⁹ ТIаккха Ийсас элира цуьнга: «Ахьа иштта жоп даларна маршонца цIа яха мегар ду хьо. Жин арадаьлла хьан йоIана чуьра».

³⁰ Ша цIа йирзича, жин чуьра ара а даьлла, меттахь йижина Iаш карийра зудчунна шен йоI.

Кьора а, лер доьхна а волу стаг туовар

³¹ Цора-гIалина гонахьара меттигашкара ЦIаданехула а, Иттшар-махкахула а Галилай-Юмана тIе веара Ийса. ³² Кьора а волуш, лер доьхна а волу стаг Ийсана тIе а валийна, цара дехарш дира, цунна тIе куьйгаш дахкахьара аьлла. ³³ И стаг схьа а къастийна, жимма дехьа а ваьккхина, цуьнан лергаш чу Шен пIелгаш дехкира Ийсас. ТIаккха туй а хьаькхна, цуьнан маттах Iотта а велла, ³⁴ стигала а хьаьжна, доккха са а даьккхина, Ийсас элира цуьнга: «Эппатхьа!» (иза «дIаделлало» бохург ду).

³⁵ Оцу сохьта вукхунна хаза а хезира, цуьнан мотт дIа а бастабелла, цIенна хабар дийца а волавелира иза. ³⁶ Ийсас чIогIа тIедиллира царна, цхьаьнгте а хиллачух лаьцна цадийцар, амма Цо чIогIа мел дихки а, уггаре а дукха дуьйцура цунах лаьцна. ³⁷ Адамаш чIогIа инзардаьлла дара, цара олур: «Цо дерриге а дика до. Ур-атталла ца хезачарна хаза а хозуйту, мотт сечначаьрга хабар а дуьйцуьйту».

Виь эзар стаг вузавар
(Маттай 15:32-39)

8 ¹ Иштта цхьана дийнахь дукха адам гулделлера Ийса волчу, ткъа царна яа хIума яцара. Ийсас, Шен мурдаш тIе а кхайкхина, элира цаьрга:

² «Суна къахета оцу нахах, хIунда аьлча кхо де а ду уьш Соьца болу, ткъа царна яа хIума яц. ³ Аса меца дIабахийтича, новкъахь гIеллур бу уьш, хIунда аьлча царах цхьаберш геннара баьккина бу».

⁴ Цуьнан мурдаша жоп делира: «ХIара адам дузо иштта яьссачу меттэхь мичахь карор ду оццул бепиг?»

⁵ Ийсас хьаттира цаьрга: «Маса бепиг ду шуьгахь?» — аьлла.

«ВорхI ду», — аьлла, жоп делира цара.

⁶ ТIаккха оцу нахе лаьтта охьаховша а аьлла, и ворхI бепиг схьа а эцна, Деле хастаман доIа а дина, бепиг каг а деш, Шен мурдашка кховдадора Ийсас, ткъа вукхара иза нахана доькьура. ⁷ Иштта масех жимо чIара а бара цаьргахь, уьш а, декьалбина, бекьийтира Ийсас. ⁸ Наха шашь буззалц хIума йирира. Дисинчу дакъоша ворхI тускар дуьзира. ⁹ Ткъа гулделла адам диь эзар кхоччуш дара.

Цул тIаьхьа Ийсас нах дIабахийтира, ¹⁰ ткъа Ша, сихха Шен мурдашца хинкеман тIе а хьйна, ДалманутIа олучу меттигна юххехьа веара.

Ийсана тамашийна хIума гайтар тIедиллар
(Маттай 16:1-4; Лака 11:29-32)

¹¹ Цигахь паруххой^д, тIе а баьккина, Ийсаца кьийса буьйлабелира. Стигалара тамашийна билгало гайта аьлла дехар дира цара Ийсага, Иза зерхьама. ¹² Доккха са а даьккхина, Ийсас элира: «Тамашийна билгало гайтар хIунда доьху аш Соьга? Баккъалла а боху шуьга, тамашийна билгало гойтур яц Ас шун тайпанна а».

¹³ ТIаккха, уьш Iад а битина, юха а Шен мурдашца хинкеманна тIе а хьйна, Iоман дуьхьалара берда тIе вахара Ийса.

Паруххойн а, ХIародан а муьста бод
(Маттай 16:5-12)

¹⁴ Оцу хенахь мурдашна шайна яа хIума схьаэца дицделлера, хинкеман тIехь долу цхьа бепиг бен хIумма а яцара цаьргахь. ¹⁵ Ийсас дIахайтира цаьрга ишттачу дешнашца: «Хьовсалаш! Паруххойн а, ХIародан а муьстачу бедах ларлолаш».

¹⁶ ТIаккха мурдаш вовшашлахь дагабуьйлуш бара, и бохург хIун ду те бохуш. «Вайгахь бепиг доцу дела боху хьуна Цо вайга иштта», — бохура цара вовшашка.

^{8:11} Маттай 12:38; Лака 11:16. ^{8:12} Маттай 12:39; Лака 11:29. ^{8:15} Лака 12:1.

¹⁷ Цара стенах лаьцна дуйцу хууш волчу Иийсас элира цаьрга: «Стенна дуйцу аша, шайгахь бепиг дац бохуш? Хинца а ца го те шуна, кхета а ца кхета те шу? Дегнаш оццул шагделла те шун? ¹⁸ Баьргаш боллушехь, ца го те шуна? Ткъа лергаш доллушехь, ца хеза те шуна? Дага ца доглу те шуна, ¹⁹ маса тускар дуьззина баьпкан юьккаш гулйира аша, Аса пхи бепиг пхи эзар стагана доькьучу хенахь?»

«Шийтта тускар дара», — жоп делира мурдаша.

²⁰ «Ткъа Аса ворхI бепиг виь эзар стагана декъча, дуьззина маса тускар юьккаш гулйира аша?»

«ВорхI», — жоп делира цара.

²¹ Тпаккха Цо хаьттира цаьрга: «Хинца а ца кхета те шу?» — аьлла.

Бет-Саида-гIалахь баьрзениг тово Иийсас

²² Уьш Бет-Саида-гIала кхечира. Цигахь Иийсана тIе баьрса дайна стаг а валийна, цунах Iотталахьара аьлла, дийхира Цуьнга. ²³ Иийсас и стаг, куьг а лаьцна, юьртах араваьккхира. Тпаккха цуьнан баьргаш тIе туй а хьаькхна, стагана тIе Шен куьйгаш а дехкина, хаьттира: «ХIумма а гой хьуна?» — аьлла.

²⁴ Стага, хьала а хьаьжна, элира: «Суна уллохула чекхдовлуш адамаш го. Уьш диттех тера ду».

²⁵ Тпаккха Иийсас Шен куьйгаш стеган баьргашна тIе дехкира, вукхо баьргаш шуйра дIадиллира, цунна баьрса а деьна, юха а дика ган а гуш, дIахIоьттира иза. ²⁶ Тпаккха Иийсас и стаг цIа вахийтира: «Юьрта чу ма гIолахь», — олуш.

Кипас Иийсах лаьцна аьлларг

(Маттай 16:13-20; Лака 9:18-21)

²⁷ Цул тIаьхьа Иийса Шен мурдашца Пилап-паччахьан гIалин гонахарчу ярташка вьду. Новкъахь Цо Шен мурдашка хаьттира: «Со мила ву олу наха?» — аьлла.

²⁸ Цара жоп делира: «Цхьаболчара Хьо нах хих чекхбоху Яхьья ву олу, ткъа вукхара — ЭлияхIу-пайхамар ву боху, кхозлагIчара тоьшалла до, Хьо пайхамарех цхьаь ву бохуш».

²⁹ Тпаккха Иийсас хаьттира: «Ткъа аша хIун боху, Со мила ву боху аша?»

Кипас жоп делира Цунна: «Хьо Дала леррина Кьобалвинарг ву-кх», — аьлла.

³⁰ Тпаккха Иийсас Шех лаьцна цхьаьнга а дийцар дихкира мурдашна.

^{8:18} Ярми-ЯхIу 5:21; Яхьазкхиал 12:2; Марк 4:12. ^{8:28} Марк 6:14, 15; Лака 9:7, 8.

^{8:29} Яхьья 6:68, 69.

Иийсас Шен Iожаллах а, денваларх а лаьцна дуйцу

(Маттай 16:21-28; Лака 9:22-27)

³¹ Цул тIаьхьа царна хьехамаш бан волавелира Иийса. Цо дийцира Адамийн Кентан дукха баланаш лан дезарх лаьцна а, бакхийчара а, динан коьртачу дайша а, Iеламчу наха а тIе ца лаьцна хила дезарх а, Иза вен везарх а, амма кхозлагIчу дийнахь денвала везарх а. ³² Иийсас, лечкъа а ца деш, дIадийцира цаьрга цунах лаьцна. Ткъа Кипас, Иза юьстах а ваьккхина: «Ишттаниг дийца а ма дийца», — элира. ³³ Амма Иийсас, юха а вирзина, Шен мурдашка а хьаьжна, буьрса жоп делира Кипе: «ДIадала Суна уллора, иблис! Хьан даг чохь Делан ойланаш яц, адамийн ойланаш ю».

³⁴ Тпаккха нах а, Шен мурдаш а тIе а кхайкхина, Цо элира цаьрга: «Сьца ван луург, шен „со“ бохург дIа а теттина, шен баланийн мохь* тIе а лаьцна, Суна тIаьхьахIотта веза. ³⁵ ХIунда аьлча шен са кIелхардаккха лууш верг сих вер ву, амма Сан а, Делера болу хазачу кхоан а дуьхьа шен са дIалучо иза кIелхардоккхур ду. ³⁶ ХIунда аьлча хIун пайда бу адамна, хIара дерриге а дуьне карахь хилча а, иза шен сих волуш хилча. ³⁷ Ткъа хIун делча, шен са юхадерзалур ду адаме? ³⁸ Амма хIокху Делах тешар а доцуш, кьинойх дуьзначу дуьнен чохь, нагахь санна Сох а, Сан дешнех а эхь хетахь, Со а, Адамийн КIант, дIавоьрзур ву цу стагах, Сайн Ден олалин нуьраца Делан маликашца схьавеача».

9 ¹ Тпаккха кхин а элира Иийсас: «Аса баккъалла а боху шуьга: шуна юкьарчу цхьаболчарна, шашь кхалхале Делан Олалла гур ду шен мел болчу ницкъаца».

Иийса хийцавалар

(Маттай 17:1-13; Лака 9:28-36)

² Ялх де даьлча, Шеца Кипа, Якьуб, Яхьья бен кхин цхьа а ца вуьгуш, Иийса лекхачу лам тIе велира. Цигахь, царна хьалххяхь, Дала Цуьнан амат хийцира. ³ Цунна тIера духар баьрг тIе а ца хIуттуш кIайделира, хIокху лаьтта тIехь хIуманаш юьтгучу цхьана а стага кIайдийр доцучу тайпана. ⁴ Церан баьрг кхийтира Иийсаца къамел деш волчу ЭлияхIу-пайхамархий, Муса-пайхамархий. ⁵ Кипас, Иийсагахьа а вирзина, элира: «Устаз! Ма дика Ia вай кхузахь, кхо кхалор¹ ей вай: цхьаь Хьуна, цхьаь Мусана, цхьаь ЭлияхIуна». ⁶ Кипас элира и, ша хIун эр ду а ца хиьна, хIунда аьлча мурдаш чIогIа кхерабеллера. ⁷ Ткъа цу хенахь, марха тIе а еана, уьш

* ^{8:34} Баланийн мохь. Бакьду, грекийн маттахь иштта яздина ду: *жIаран бIогIам*.

^{8:34} Маттай 10:38; Лака 14:27. ^{8:35} Маттай 10:39; Лака 17:33; Яхьья 12:25. ^{9:2-7} 2 Кипин 1:17, 18. ^{9:7} Маттай 3:17; Марк 1:11; Лака 3:22.

дІахулбелира цуьнан ИндагІехь, мархашна юкьара аз хезира: «ХІара ву Суна дукхавезаш волу Сан КІант. Цуьнга ладогІа!» – аьлла. ⁸Цу сохьта, уьш шайна гонах хьабжча, царна юххехь кхин цьха а ца гира, Иийса воцург.

⁹Уьш лам тІера охьабубьссучу хенахь, Иийсас царна тІедиллира, шайна гиначух лаьцна цьхаьнгте а ца дийцар, Адамийн КІант веллачуьра денваллалц. ¹⁰Мурдаша хилларг кьайладаьккхира, амма вовшашлахь цара хоьттура: «Веллачуьра денвалар хІун ду те?» ¹¹Цара хаьттира Иийсага: «Хьалха ЭлияхІу-пайхамар ван веза хІунда олу те Іелам наха?»

¹²Иийсас жоп делира царна: «ХІаь, хьалха билггала ЭлияхІу-пайхамар ван веза, массо а хІуманна тІехь низам хІотторхьама. Ткьа Адамийн КІантах лаьцна яздина хІунда ду, Цо дуккха а баланаш хьобгур бу, Иза сийсаз а вийр ву аьлла? ¹³Амма Ас боху шуьга, ЭлияхІу-пайхамар цкьа веанера, цунна а шайна луьург дира, цунах лаьцна яздина ма-хиллара».

*Жино хьийзош волу кІант туовар
(Маттай 17:14-21; Лака 9:37-43)*

¹⁴Уьш шайн бисинчу мурдашна тІе юхабирзича, царна гонах йоккха тоба а, цаьрца кьубьсуш лаьтташ Іелам нах а гира ИийсагІарна. ¹⁵Цу сохьта, Иийса а гина, массо а адам цецдаларца тІехьаьдира, Цуьнга маршалла хаттархьама. ¹⁶Иийсас хаьттира цаьрга: «ХІун кьубьсу аш цаьрца?» – аьлла.

¹⁷Тобанна юкьара цьхана стага жоп делира Цуьнга: «Устаз! Сайн кІант валийна аса Хьуна тІе. Иза мотт саочу жино хьийзаво. ¹⁸И жин тІе а кхоссалой, и кІант цо лаьттах тоьхча, цуьнан бетак чопа а хІутгий, цергаш а хьекхош, Іада а вой, вуьсу иза. Хьан мурдашка и жин арадакхар дехнера аса, амма цаьрга иза дан ца дели».

¹⁹Тпаккха Иийсас элира, цаьргахь а вирзина: «Ва тешар доцу тукхам! Мел хир ву техьа Со шуна юкьахь? Мел лан деза техьа Аса шу? Схьавалаве иза Суна тІе».

²⁰КІант Иийсана тІе валийра. Иийса гича, жино кІантана лазар а даийтина, иза охьатуьйхира. Ткьа важа, лаьтта охьа а воьжна, керча а керчаш, багара чопа а оьхуш дІахІоьттира. ²¹Тпаккха Иийсас хаьттира цуьнан дега: «Мел хан ю цунна иза хуьлуш долу?»

«Беран хенахь дуьйна», – элира дас. ²²«Дукхазза а жино цІерга а, хи чу а кхоссина иза, верхьама. Нагахь Хьайга хІуьа а цьха хІума далур делахь, тхох кьинхетам бай, гІо дехьа тхуна».

²³Иийсас жоп делира цунна: «Дан лур делахь?! – Дерриге а далур ду Делах тешаш волчунна».

²⁴КІентан дас, велха а воьлхуш, элира: «Со баккьалла а теша! Со цате-шарна, теша гІо дехьа суна!»

^{9:11} Мальаки 4:5; Маттай 11:14.

²⁵Шайна сихха тІейогІуш йолу адамийн тоба а гина, Иийсас жине элира: «Аса омра до хьобга: ара а далий, кхин цкьа а хІокхунна чу ма дола!» – аьлла.

²⁶Ткьа жин, мохь а хьокхуш, кІентан пхенаш чІогІа ийза а дойтуш, цунна чуьра араделира. КІант, велча санна, Іуьлуш вара, цундела дукхакболчара бохура: «Иза велла». ²⁷Ткьа Иийсас, кІентан куьг а лаьцна, цунна хьалагІатта гІо дира. ²⁸Цул тІаьхьа, Иийса цІа чу ваьлча, Иза Ша волуш, мурдаша хаттар дира Цуьнга: «Тхобга хІунда ца даккхаделира те и жин ара?» – аьлла.

²⁹«И тайпа жинаш доІанца бен*, кхечу тайпана даккхалур долуш дацара», – аьлла, жоп делира Иийсас цаьрга.

*Иийсас юха а шен вала везарх а,
денвала везарх а лаьцна дуьйцу
(Маттай 17:22, 23; Лака 9:43б-45)*

³⁰Цигара ара а бевлла, Галилай-махкахула бахара уьш. Цьханна а шаьш догІий хаа ца лаьара Иийсана, ³¹Шен мурдашца цьхаьна а висина, царна хьехамаш бархьама. Иийсас олура цаьрга: «Адамийн КІант, нехан кара а велла, вуьйр ву, ткьа кхозлагІчу дийнахь Иза денлур ву».

³²Амма мурдаш ца кхийтира оцу дешнех, ткьа хатта уьш кхобрура.

*Мурдех лакхарниг мила ву?
(Маттай 18:1-5; Лака 9:46-48)*

³³Уьш Кьапарнаме баькхира. Иийса цІа чохь волуш Цо хаьттира мурдашка: «Новкьахь догІуш стенах лаьцна дуьйцуш дара шу?» – аьлла.

³⁴Амма уьш бист а ца хилира, хІунда аьлча уьш новкьа богІучу хенахь цара вовшашлахь дийцинарг шайх уггаре лакхарниг муьлха ву те бохург дара. ³⁵Тпаккха Иийсас, охьа а хиьна, Шен шийтта мурд тІе а кхайкхина, элира цаьрга: «Нагахь санна шух цьханна хьалхара хила ла-ахь, иза массарал а тІаьхьара хила веза, массеран а ялхо а хуьлуш». ³⁶Бер схьа а эцна, иза царна юккье дІа а хІоттийна, мара а доьллина, мурдашка элира Цо: ³⁷«Сан дуьхьа оцу кегийчу берех цьхаь тІеэцначо Со а тІеобцу. Ткьа Со тІеобчучо, Со тІеэцна а ца Іаш, Со Ваийтинарг а тІеобцу».

* ^{9:29} ДоІанца бен – цьхадолчу тептарш тІехь тІетоьхна ду: доІанца а, марханца а бен.

^{9:34} Лака 22:24. ^{9:35} Маттай 20:26, 27; 23:11; Марк 10:43, 44; Лака 22:26. ^{9:37} Маттай 10:40; Лака 10:16; Яхьья 13:20.

*Вайна дуьхьал воцург – вайца ву
(Лака 9:49, 50)*

³⁸ Яхьбяс элира Иийсага: «Устаз! Вайна юкьбара воццушехь а, Хьан цIарах жинаш арадоху цхьа стаг гира тхуна. И вайх цхьаь воцу дела, иза сацо гиртира тхо».

³⁹ Иийсас элира: «Сеца ма ве аш иза, хIунда аьлча, цхьаммо а Сан цIарах Иаламаташ а деш, гергарчу хенахь Сох лаьцна вониг дуьйцур дац, ⁴⁰ хIунда аьлча вайна дуьхьал воцург вайца ву. ⁴¹ Ткьа шу Дала леррина Кьобалвинчунна тIаьхьа хIиттина долу дела, шуна хин кад луш волчунна, билггала боху Аса, шена догIург дIакхочур ду».

⁴² «Амма, хIокху Сох тешаш болчу лахара болчех цхьаьнга цхьаммо кьа латадайтича, цунна гIоле яра, шен коча хьеран тIулг а оьллина, ша хIорда чу кхоссийтича. ⁴³ Нагахь санна хьан куьйго хьобга кьа латадойтуш делахь, и куьг тIера даккха – заьIап а волуш, Далла гергахь вахар гIоле ю, ши куьг а долуш, жобжахате вьодучул, цкьа а йовр йоцучу цIергахь а вогуш*. ⁴⁵ Нагахь санна хьан кого хьобга кьа латадойтуш делахь, иза а дIабаккха тIера. Ког а боцуш Далла гергахь вахар гIоле ю, ши ког а болуш жобжахате кхуссуьйтучул**. ⁴⁷ Ткьа нагахь хьан бIаьрго хьобга кьа латадайтыхь, чьура баккха иза. Делан Олалла тIе а лаьцна, Цунна юххехь цхьана бIаьргаца вахар а гIоле ю, ши бIаьрг а болуш ша жобжахате кхуссуьйтучул, ⁴⁸ цу чохь „нIаьно гуттар а дегI а кьийзор ду, цкьа а дIа ца йовш цIе а хир ю“. ⁴⁹ ХIунда аьлча Дала цIергахь цIанваран баланах цхьа а вер вац, адам дахчорхьама.

⁵⁰ Туьха дика хIума ю, амма цуьнан чам дIабаьлча, иза юха дуьра стен дийр ду? Шайна чьура туьхан чам ма байа, вовшашца бертахь а Iе».

*Стага зуда дIаяхийтарх лаьцна хьехам
(Маттай 19:1-12; Лака 16:18)*

10 ¹ И мохк а битина, ЯхIуд-махка Йордан тIехьа дIаволавелира Иийса. Юха а адамиьн тобанаш йогIура Цунна тIе, ткьа гуттар а санна Иийсас царна хьехамаш бора. ² Масех парушхочо⁴, Цунна тIе а веана, Иза зуьйш, хьаьтира Цуьнга: «Бакьонехь нийса дуй стага зуда дIаяхийтар?» – аьлла.

³ Иийсас жоп делира цаьрга: «Муса-пайхамаро муха тIедиллина шуна?»

* ^{9:44} Цхьадолу тентарш тIехь дIаяздина ду: нIаьно гуттар а дегI кьийзош, цкьа а цIе дIа а ца йовш.

** ^{9:46} Цхьадолу тентарш тIехь дIаяздина ду: нIаьно гуттар а дегI кьийзош, цкьа а цIе дIа а ца йовш.

^{9:40} Маттай 12:30; Лака 11:23. ^{9:41} Маттай 10:42. ^{9:43} Маттай 5:30. ^{9:47} Маттай 5:29.

^{9:48} ЕшаI-ЯхIу 66:24. ^{9:50} Маттай 5:13; Лака 14:34, 35.

⁴ Цара элира: «Мусас бакьо елла майрачунна, дIасакъастарх лаьцна йозанца дина долу тоьшалла а яздина, зуда йита».

⁵ Иийсас элира цаьрга: «И шуна тIедиллинарг Мусас дIаяздина, шун дегнаш кьиза долу дела. ⁶ Амма Дала дуьне кхуллучу хенахь,

„Цо и шиь стаггий, зудий кхоьллина“.

⁷ „Иза бахьана долуш, шен да-нана а дитина, стаг шен зудчуьнца цхьаьнакхетар ву.

⁸ ТIаккха и шиь цхьаь хир ду“.

Хинца уьш шиь доцуш, цхьаь санна долу дела, ⁹ цхьаммо а кьаста ма дойла Дала цхьаьнатоьхнарг!»

¹⁰ ТIаьхьо, уьш цIа чохь болчу хенахь, мурдаша юха а цунах лаьцна хаттар дира Иийсага. ¹¹ ТIаккха Иийсас жоп делира: «Шен зуда а йитина, кхин зуда ялорг ямартло еш ву. ¹² Ткьа зуда, майрачух дIа а кьаьстина, кхечуьнга маре йобдуш елахь, иза а нахаца лелаш ю».

*Иийсас бераш декьалдо
(Маттай 19:13-15; Лака 18:15-17)*

¹³ Иийсага куьг тIедиллийтархьама бераш далийра Цунна тIе, амма мурдаша тIе ца дуьтура уьш. ¹⁴ Иза гиначу Иийсас, оьгIаз а вахана, элира цаьрга: «ХIара бераш тIедахкийта Суна, царна дуьхьало ма е, хIунда аьлча Делан Олалла тIелаьцнарш уьш санна бу. ¹⁵ Билггала боху шуьга: бера санна, Делан Олалла тIе ца лоцуш верг цкьа а Делаца хир вац».

¹⁶ ТIаккха, и бераш мара а доьккина, царна тIе куьйгаш а дехкина, уьш декьалдира Иийсас.

*Хьалдолу стаг
(Маттай 19:16-30; Лака 18:18-30)*

¹⁷ Иийса новкьа волучу хенахь, цхьа стаг тIеведира Цунна. Гора а вахана, цо хьаьтира Иийсага: «Дика Устаз! Дела волчохь цкьа а чекхдер доцу дахар кхачийтархьама ас хIун дан деза те?»

¹⁸ Иийсас жоп делира цуьнга: «Сох „дика“ хIунда олу ахьа? Цхьа а вац дика, цхьа Дела воцург. ¹⁹ Дала тIедехкина гIуллакхаш хьуна хууш ма ду:

„Стаг а ма ве, нахаца а ма лела, кьола а ма де, харц тоьшалла а ма де, хIилла а ма леладе, да-нана а лара“?»

²⁰ Оцу стага элира Иийсага: «Устаз, беран хенахь дуьйна и дерриг а кхочушдеш, схьавогIуш ву со».

^{10:4} Карлабаьккхинарг 24:1-4; Маттай 5:31. ^{10:6} Доладалар 1:27; 5:2. ^{10:7,8} Доладалар 2:24. ^{10:11, 12} Маттай 5:32; 1 Коринтхошка 7:10, 11. ^{10:15} Маттай 18:3. ^{10:19} Арадаккхар 20:13; Карлабаьккхинарг 5:17; Арадаккхар 20:14; Карлабаьккхинарг 5:18; Арадаккхар 20:15; Карлабаьккхинарг 5:19; Арадаккхар 20:16; Карлабаьккхинарг 5:20; Арадаккхар 20:12; Карлабаьккхинарг 5:16.

²¹ Ийсас, цуьнга хъажа а хъаьжна, и везавелла элира: «Цхъа хIума юкьахдитина ахъа. Хъайн долахь мел дерг дIа а дохкий, къечарна дIасадекъа, тIаккха стигалахь жовхIар хир ду хъан. Цул тIаьхъа, схъа а волий, Сунна тIаьхъахIотта».

²² Амма и дешнаш ма-хеззи, и стаг юьхь тIехь хийца а велла, гIайгIане а вожна, дехъавелира, хIунда аьлча иза чIогIа хьал долуш вара.

²³ Ийсас, гонах а хъаьжна, элира Шен мурдашка: «Мел хала ду-кх хьалдолчу стагана, Делан Олалла тIе а лаьцна, Далла уллохь хила!»

²⁴ Мурдаш цецбевллера Цуьнан дешнех, амма Ийсас юха а элира цаьрга: «Сан бераш, мел хала хир ду-кх хьалдолчунна, Делан Олалла тIе а лаьцна, Далла уллохь хила. ²⁵ Эмкална а механ Иуьргахула чекхъяла атта ду, хьалдолчунна, Делан Олалла тIе а лаьцна, Далла уллохь хуьлчул».

²⁶ Ткъа мурдаш, кхин тIе а цецбевлла, вовшашка хьоттуш бара: «ТIаккха кIелхъара мила ваккхалур ву те?» — бохуш.

²⁷ Цаьрга а хьобжуш, Ийсас элира: «Иза адамашка далур долуш хIума дац, амма Деле далур ду, Дела дерриге а дан ницкъ болуш волу дела».

²⁸ Кипас элира тIаккха Цуьнга: «Хъажахъа! Дерриге Iадда а дитина, Хъуна тIаьхъа хIиттина-кх тхо».

²⁹ Ийсас жоп делира: «Баккъалла а боху шуьга: массарна а шайн цIа а, я вежарий-йижарий а, я да а, нана а, я шайн латта а Сан дуьхъа а, хазачу кхоан дуьхъа а дитинчарна ³⁰ бIюзза сов лур ду цIенош а, вежарий а, йижарий а, наной а, берашший а, латтий а. Цаьрца цхъаьна ницкъ хилар а хир ду царна, ткъа тIейогIучу хенахь Дела волчохь цкъа а хедар доцу дахар а хир ду. ³¹ Амма хIинца хьалхе йоккхуш болу дукхахберш тIаьхъара хир бу, ткъа тIаьхъарнаш хьалхара хир бу».

*Ийсас кхозлагIа а Шен Южаллех а,
Ша денлург хиларх а лаьцна дубйцу
(Маттай 20:17-19; Лака 18:31-34)*

³² Уьш кхин дIа а Ярушалайме дIабахара. Ийса хьалхаваьлла вогура, ткъа цецбевлла мурдаш а, нах а кхерамца Цунна тIаьхъа хIиттина боьлхура. Ийсас юха а, Шен шийтта мурд юьстах а ваьккхина, Шех хиндерг дийцира царна: ³³ «ЛадогIалаш! Вай Ярушалайме доьлхуш ду, цигахь Адамийн КIант динан коьрта дайн а, Iелам нехан а кара лур ву, тIаккха цара Цунна вен кхел а йийр ю, Иза кхечу къаьмнийн нехан кара дIа а лур ву. ³⁴ Цара хьийзор а ву, шеташ а кхуйсур ю Цунна тIе, шед еттар а ю, вуьйр а ву, амма кхозлагIучу дийнахь Иза денлур ву».

^{10:31} Маттай 20:16; Лака 13:30.

*Якъубан а, Яхъьян а дехар
(Маттай 20:20-28)*

³⁵ ТIаккха Зевадин шина кIанта Якъуба а, Яхъяс а, Ийсана тIе а вахана, элира: «Устаз! Тхан дехар кхочушдан лаьар-кх тхуна Ахъа».

³⁶ «Ткъа Ас хIун дан лаьара шуна?» — элира Ийсас.

³⁷ Цара жоп делира: «Хъан олаллин нуьрехь Хъуна юххехь хилийтахь тхо, цхъаь Хъан аьтту агIор, важа аьрру агIор», — аьлла.

³⁸ Амма Ийсас элира цаьрга: «Шаьш хIун доьху а ца хаьа шуна. Ас молу къаьхъа кад малалур буй те шуьга? Со чекхволучу баланийн хIордах довлалур дуй те шу?»

³⁹ Цара жоп делира: «Далур ду тхоьга иза», — аьлла.

ТIаккха Ийсас элира цаьрга: «Аса молу къаьхъа кад а мер бу аша, Со чекхволучу баланийн хIордах а чекхдевр ду шу, ⁴⁰ амма Сайн аьтту агIор, я аьрру агIор охъааор — иза Сан карахь дац. И меттигаш цхъаболчу нахана кечийна, уьш хила еззачеран хир ю».

⁴¹ Иза шайна хезча, висина итт мурд оьгIазвахара Якъубана а, Яхъьяна а. ⁴² ТIаккха Ийсас, уьш Шена тIе а кхайкхина, элира цаьрга: «Шуна хаьа, шаьш нахана юкьахь элий ду бохучара олалла дой царна тIехь, ткъа лакхара хьалдолчу наха уьш бацабойла. ⁴³ Амма шуна юкьахь ма хуьлийла иштта. Ткъа шуна юкьахь лакхара хила лууш верг шун ялхо хуьлийла, ⁴⁴ я шун юкъара ша хьалхара хила лууш верг массеран а лай хуьлийла. ⁴⁵ ХIунда аьлча Адамийн КIант Шена хьалхара гIуллакх дайта ца веана, амма Ша гIуллакх дан а, Шен дахар дIадала а веана, дукхахболчеран къинош дIатакхархъама».

*Ийсас бIаьрзе Бар-Тхъамай туовар
(Маттай 20:29-34; Лака 18:35-43)*

⁴⁶ Ийса мурдашца Ерихоне веанера. ТIаккха Иза Шен мурдашца а, алссам долчу адамашца а цу гIалара араволучу хенахь бIаьрзе волу Тхъамайн кIант Бар-Тхъамай вара, некъа йисте а хиьна, сагIа доьхуш. ⁴⁷ Назартхо Ийса вогуш вуй а хезна, иза, мохь а бетташ, бохуш вара: «Ийса, Даудан кIант! Къинхетам бехъа сох». ⁴⁸ Дукхахболчара иза чехавора, гIовгIа ма е а бохуш, амма и кхин а чIогIа мохь бетта вуьйлира: «Даудан кIант! Къинхетам бехъа сох!» — бохуш.

⁴⁹ Ийсас, саца а сецна, иза Шена тIекхайкхийтира.

БIаьрзечуьнга: «Доьналла долуш хила, тIевола боху хьобга!» — аьлла, кхайкхира уьш. ⁵⁰ Шен тIехулара бедар дIа а яьккхина, хъала а кхоссавелла, Ийсана тIе веара иза.

⁵¹ «Хъуна хIун оьшу Соьгара?» — хаьттира Ийсас.

^{10:38} Лака 12:50. ^{10:42}, ⁴³ Лака 22:25, 26. ^{10:43}, ⁴⁴ Маттай 23:11; Марк 9:35; Лака 22:26.

Бѡарзечо элира Цуьнга: «Устаз! Бѡарса ган лаѡа суна».

⁵² Иийсас элира: «Дѡавало, хьан тешаро кѡелхьарваьккхи хьо».

Цу сохьта бѡарса а деана, Иийсана тѡаьхьахѡьттина некъахула вахара иза.

Иийса декъалварца Јрушалайма чувар

(Маттай 21:1-11; Лака 19:28-40; Јхьѡя 12:12-19)

11 ¹Јрушалайме воьдучу новкъахь, Зайт-диттийн ламанца йолчу Бет-Паг а, Бет-ХИна а меттигашка шашь кхаьчча, Шен мурдех ший хьалхахьажийра Иийсас. ²Царна Цо тѡедиллира: «Шайна хьалха лаьтгачу юьрта чу гѡо. Шу юьрта чу довллушехь, йихкина лаьтташ, адамех цхьа а шена тѡе а хааза, къона вир гур ю шуна, иза дѡа а ястий, схьаялае. ³Ткъа цхьаммо шайга хаттахь: „И хѡун ду аша дийриг?“ – аьлла, „Элана оьшу хѡара, Цо сихха юаерзайойтур ю хѡара“, – ала».

⁴Мурдаш бахча, царна араьх кевнах йихкина къона вир а гира, цара иза дѡа а ястира. ⁵Цигаьх лаьтгачех цхьаболчара хьаттира: «Аша хѡун леладо, дѡа стенна йосту аша иза?» – аьлла. ⁶Иийсас шайга ма-аллара, жоп делира мурдаша, тѡаккха вукхара дѡахийцира уьш. ⁷Цара, вир схьа а ялийна, цунна тѡе шайн тѡехулара бедарш тийсира, ткъа Иийса цунна тѡе хиира. ⁸Дукхахболчара шайн тѡехулара бедарш Цунна хьалха некъа тѡе охьатуьйсура, вукхара, дитташ тѡера гаьннаш а дохуш, уьш некъа тѡе охьадохкура. ⁹Хьалха бевлла а, тѡаьхьа хѡиттина а богѡучара чѡгѡа маьхьарий дѡтара: «„Хѡашанна!“»

„Декъала ву Везачу Элана цѡарах вогѡуш Верг!“

¹⁰ Декъала ю тѡейогѡур йолу вайн ден Даудан пачхьалкх! Хѡашанна! Хастам стигалшкара Веза Воккхачу Далла».

¹¹Иийса, Јрушалайме а веана, Делан цѡийнан керта чу велира. Кертахь массанхьа а дѡаса а хьаьжна, хан яьлла хиларна, Шен шийтта мурд а эцна, Бет-ХИне вахара.

Комарийн диттана сардам боллар

(Маттай 21:18, 19)

¹²Шолгѡачу дийнахь хѡорш Бет-ХИнера схьабевлладчу хенахь Иийса мацвеллера. ¹³Геннара, тѡехь дукха гѡаш долу комарийн дитт а гина, цунна тѡе вахара Иийса, тѡехь комарш юй те хьажа. Диттана тѡевеача, гѡаш до-цург хѡумма а ца карийра Цунна, хѡунда аьлча хѡинца а стом хуьлу хан яцара. ¹⁴Тѡаккха Иийсас элира дитте: «Хѡинца дуьйна цхьаммо а, цкъа а стом ма бойла хьуна тѡера!»

Цуьнан мурдашна хезира Цо иза олуш.

* ^{11:9} *Хѡашанна!* – арамхойн маттахь «Кѡелхьара даха Ахьа тхо хѡинца!» бохург ду.

^{11:9} Забур 117:25, 26.

Делан цѡийнан керта цѡаньяр

(Маттай 21:12-17; Лака 19:45-48; Јхьѡя 2:13-22)

¹⁵Уьш Јрушалайме баьхкира, цигара Делан цѡийнан керта ваьлча, цу кертахь йохкаэцар лелош болу нах дѡалоьхкура Иийсас. Ахчанаш хуьйцучеран гѡпастанаш¹ а, кхокхарчий духкучеран гѡнташ а харцийра Цо. ¹⁶Тѡаккха цхьангге а шайн юхку хѡуманаш Делан цѡийнан кертахула дѡаса ца йохуьйтура Цо. ¹⁷Иийсас хьехамаш бора царна:

«Јздина дац:

„Сан Цѡийнах массо а къаьмнашна а доѡанан цѡа хир ду“?

Ткъа аша кхунах „зуламхойн бен“ бина».

¹⁸Јелам нахана а, динан коьртачу дайшна а дѡахезира иза. Цара ойла йора, Иийса хѡаллак муха вийр вара те бохуш. Уьш Цунах кхьоьрура, хѡунда аьлча массо а халкъ цецдуьйтура Цуьнан хьехамех. ¹⁹Суьйранна, хан яьлча, Иийса, Шен мурдашца ара а ваьлла, дѡавахара оцу гѡалара.

Дакъаделладчу комарийн диттах лаьцна хьехам

(Маттай 21:20-22)

²⁰Јуьйранна, комарийн диттана уллохула чекхбовлуш, царна иза орамаш тѡера дуьйна дакъаделла гира. ²¹Тѡаккха, дага а деана, Кипас элира Иийсага: «Устаз! Хьажахь, Ахь сардам боьллина комарийн дитт дакъаделла-кх».

²²Иийсас жоп луш, элира цаьрга: «Дѡлах тешар хила! ²³Аса баккъалла а боху шуьга: нагахь цхьаммо хѡокху ломе олу-кх: „Хьала а балий, хѡрдана чу кхоссало“, – шен даг чохь шеко а йоцуш, ткъа ша аьлларг билггала хирг хиларх теша а тешаш и хилча, хир ду цунна цо аьлларг. ²⁴Цундела боху шуьга: дерриге а шайн доѡан тѡехь аш мел доьхург делла хиларх тешаш хила – тѡаккха аш доьхург лур ду шуна. ²⁵Шаш доѡа дечу хенахь шайн даг чохь цхьанна вас елахь, къинтѡера довла цунна, шайн къиношна а Стигаларчу Дега гечдайтархьама*».

Иийсан олалла шеконе диллар

(Маттай 21:23-27; Лака 20:1-8)

²⁷Јуха а Јрушалайме баьхкира уьш. Ткъа Иийса Делан цѡийнан кертахь лелладчу хенахь, динан коьрта дай а, Јелам нах а баккхийнаш а баьхкира Цунна тѡе. ²⁸Цара элира Иийсага: «Муьлладчу бакъонца ду Ахь деш дерг? Хьан елла Хьуна и бакъо?»

* ^{11:26} *Цхьадолчу тѡттарш тѡехь дѡаяздина ду:* «Нагахь санна аш геч ца дахь, шун Стигаларчу Дас а гечдийр дац шун къиношна».

^{11:17} ЕшаI-Јхѡу 56:7; Јрми-Јхѡу 7:11. ^{11:23} Маттай 17:20; 1 Коринтхошка 13:2.

^{11:25, 26} Маттай 6:14, 15.

²⁹ Ийсас, жоп луш, элира цаьрга: «Аса а дийр дара шуьга цхьа хаттар, аш Суна жоп лахь, тIаккха Аса а эр ду шуьга, хьенан бакьонца деш ду и дерриг а. ³⁰ Яхъяс хих чекхваккхар стигалара дара я адамашкара дара? — жоп лол Суна!»

³¹ Тебаьхкинарш вовше барт бан хIиттира: «Нагахь вай: „Стигалара яра“, алахь, Цо хоттур ду: „Цунах хIунда ца тийшира шу?“ — аьлла. ³² Амма нагахь: „Адамашкара яра“, — алахь, ...» (Уьш халкъах ца хIуттура, хIунда аьлча массарна а Яхъя билггала пайхамар хетара.)

³³ Цара Ийсага жоп делира: «Ца хаьа тхуна», — аьлла.

ТIаккха Ийсас а дуьхьал элира: «Ас а эр дац шуьга, муьлхачу бакьонца деш ду Айса деш дерг».

Кемсийн беш лелорхочух лаьцна хьекъале дийцар
(Маттай 21:33-46; Лака 20:9-19)

12 ¹ Ийса юха а хьекъале дустаршца хьехамаш бан волавелира халкъана: «Цхьана стага кемсаш йийна хилла, гонах керт а йина, кертахь мутт даккха ор а кечдина, Iуналлина бIов а хIоттийна. Уьш лело белхалой а лаьцна, цIера ваьлла хилла иза. ² Кемсаш хуьлу хан тIекхаьчча, белхалошна тIе ялхо вахийтина хIусамдас, шена догIу кемсийн дакъа схьаэцийта. ³ Ткъа белхалоша и ялхо, схьа а лаьцна, етта а йиттина, ваьсса дIахьажийна. ⁴ ХIусамдас кхин а цхьа ялхо вахийтина, амма цара коьртах тIулгаш а диттина, сийсаз а вина, дIавахийтина иза а. ⁵ Юха а кхиверг вахийтина цо, амма иза вийна, кхин цига мел хьажийначарна белхалоша я еттара цара, я бойура уьш. ⁶ Кхин вахийта цхьа а ца висина, тIаьхьара а шен хьоме кIант хьажийна цига хIусамдас, шен дагахь: „Сан кIанте-м ларам хир ма бу церан“, — аьлла. ⁷ Ткъа белхалоша вовшашлахь сацам бина: „Иза хин волу хIусамда ву, вай иза вуьйр ву, тIаккха цуьнан бахам вайна буьсур бу“. ⁸ Цара иза, схьа а лаьцна, вен а вийна, кемсийн бешара кхоьссина дIаваьккхина.

⁹ Ткъа хIинца хIун дийр ду хIусамдас? Ван а веана, и белхалой байа а байина, кхечаьрга дIалур ю-кх кемсийн беш. ¹⁰ Делан йозанаш тIехь ца дешна те аш цунах лаьцна:

„Гишло еш, пхьераша дIакхоьссина тIулг

цIийнан сонан йистера коьрта тIулг, хилла, дIахIоьттина.

¹¹ Иза Везачу Элера ду,

вайна гергахь и чIогIа инзаре а ду!“»

¹² И дийцар шайна дуьхьал далийна дуй кхетта, Ийса лаца аьтто лобхура динан дайша а, Иелам наха а. Амма шаьш нахах кхоьру дела, Иза Iад а витина, дIабахара уьш.

^{12:1} ЕшаI-ЯхIу 5:1, 2. ^{12:10}, ¹¹ Забур 117:22, 23.

Паччахьна ял яларх лаьцна
(Маттай 22:15-22; Лака 20:20-26)

¹³ Муьлхачу а дашна тIехь ваьлла а, Ийса галвалахь, Иза лацархьама цхьаболу парушкой^д а, ХIарод-паччахьна тIаьхьа хIиттина нах а бохуйту цара Цунна тIе. ¹⁴ Ткъа тебаьхкича, цара хаттар до Ийсага: «Устаз! Тхуна хаьа Ахьа бакьдерг дуйцийла. Наха Хьайна олучух гIайгIа беш а вац Хьо, хIунда аьлча Хьо стеган дарже ца хьожу. Мелхо а, Далла тIе боьду некь нийса хьобху Ахь. Нийса дуй те римхойн паччахьна ял ялар я дац? Ло оха, я ма ло?»

¹⁵ Амма церан мекарло евзаш, Ийсас элира цаьрга: «Со стенна зов аш? Схьадал Соьга цхьа динари^д ахча, Суна иза гуш хилийта».

¹⁶ Цара ахча схьадеара. ТIаккха Ийсас элира: «Хьенан сурт ду кху тIехь диллинарг, хьенан цIе ю язийна?»

«Римхойн паччахьан ю-кх», — элира цара Цуьнга. ¹⁷ ТIаккха Ийсас жоп делира цаьрга: «Делахь паччахьна паччахьна доггIург дIало, Далла — Далла доггIург».

Уьш цецбевлла бисира Цуьнан жобпах.

Денваларх лаьцна
(Маттай 22. 23-33; Лака 20. 27-40)

¹⁸ Цул тIаьхьа Ийсана тIе цхьаболу садукьой^д баьхкира. Уьш ца тешара велла стаг денваларх. ¹⁹ Цара хаьттира Ийсага: «Устаз! Муса-пайхамаро яздина вайна: „Нагахь стаг велча, цуьнан зуда доьзалхо воцуш йисахь, веллачун вашас и зуда яло еза шен вешин тIаьхье меттахIотто“. ²⁰ ВорхI ваша хилла. Хьалхарчо зуда ялийна, амма и лечу хенахь доьзалхо ца хилла цуьнан. ²¹ ШолгIачу вашас йигна и шен веших йиснарг. Иза а велла, кхин доьзалхо а воцуш, изза хилира кхозлагIчу вешига а. ²² ВорхIе а вашас ялийна иза, цхьа а бер доцуш, уьш белла. Эххар и зуда а елла. ²³ Масала, уьш беллачуьра денбеллачу дийнахь, парах хьенан зуда хир ю иза, ворхIангахь а иза марехь хилла хилча?»

²⁴ Ийсас жоп делира цаьрга: «Делан Йозанаш ца хааро а, Делан ницкъ ца бовзаро а тиладолуьйтуш дуй те шу? ²⁵ Беллачуьра денбеллачара зударий а балор бац, маре а гIур бац, амма стигаларчу маликех тарлур бу уьш. ²⁶ Ткъа белларш денлург хиларх лаьцна ца дешна аш Муса-пайхамаран тептарш тIехь, Дала цуьнга коканийн колл йогучу хенахь аьларг: „Со ИбрахIиман а, Исхьякхан а, Якъубан а Дела ву“, — аьлла? ²⁷ Дела беллачеран Дела вац, амма дийначеран Дела ву! Ткъа шу чIогIа тиладелла ду».

^{12:18} Векалийн 23:8. ^{12:19} Карлабаьккхинарг 25:5. ^{12:26} Арадаккхар 3:6.

Муылха ду Дала тЕдиллинчу гГуллакхех коьртаниг?

(Маттай 22:34-40; Лака 10:25-28)

²⁸ Цара дуьйцург а хезна, Иийсас шен меттахъ жоп далар а гина, Иелам нахах цхьаммо, тЕ а веана, хаьттира Цуьнга: «Дала тЕдиллинчу гГуллакхех уггар коьртаниг муылха ду?»

²⁹ Иийсас жоп делира цуьнга: «Царах коьртаниг хIара ду:

„ЛадогIа, Исраилан халкъ! Вайн Веза Дела – цхьа Веза Эла ву!

³⁰ Хьайн Веза Дела доггах, доллучу синца а,

дерриг а хьекъалца а,

берриге а ницкъаца а веза“,

И ду коьрта гГуллакх! ³¹ ШолгIаниг а иштта ду:

„Хьо санна веза хьайна уллораниг а“.

Царал коьртанаш цхьа а дац».

³² «Хаза эли Ахь», – элира жопана дуьхьал Иелам стага. «Нийса боху Ахь, Устаз! Дела цхьаь ву, И воцург кхин дела вац. ³³ Иза хьайн доггах а веза, доллучу хьекъалца а, боллучу ницкъаца а, хьо санна веза хьайна уллораниг а – иза массо сагIанал а, цIий даккхарал а де-за ду».

³⁴ Цу Иелам стага хьекъалца жоп далар а гина, Иийсас элира цуьнга: «Ге-на вац хьо Делан Олаллехь Далла уллохь хиларна». Цул тIаьхьа цхьа а ца хIоьттира Иийсага хаттарш дан.

Дала леррина Кьобалвинчух лаьцна хаттар

(Маттай 22:41-46; Лака 20:41-44)

³⁵ Кхин дIа а Делан цIийнан кертахъ хьехамаш беш Иийсас элира: «Иелам наха хIунда олу: „Дала леррина Кьобалвинарг Даудан кIант ву“?»

³⁶ Дауда а, ша Делан Синах вуьзначу хенахь, ма аьлла:

„Везачу Эло сан Хьалдолчу Эле аьлла:

Суна аьтту агIор охьахаа,

Аса Хьан мостагIий Хьан когашка охьабахккалц“

³⁷ Нагахь Дауда а Цунах „Хьалдолу Эла“ аьлча, цуьнан кIант муха хуь-лу И Дала леррина Кьобалвинарг?»

Массо а адам там хиларца ладугIуш дара Иийсага.

Иелам нахах ларлолаш

(Маттай 23:1-36; Лака 20:45-47)

³⁸ Шен хьехамашкахь Цо бохура: «Базаран майданашкахь шайга мар-шалла хоттуш хазахеташ болчу, деа духарш а духуш кечлучу Иелам нахах

^{12:29, 30} Карлабаьккхинарг 6:4, 5. ^{12:31} Iамалгяр 19:18. ^{12:32} Карлабаьккхинарг 4:35.

^{12:33} ХIушаI 6:6. ^{12:28-34} Лака 10:25-28. ^{12:36} Забур 109:1.

ларлолаш. ³⁹ Царна лаьа гуламан цIа чохь а, тойнехь а баьрччехь Iан. ⁴⁰ Цара бисина Iан зударий шайн цIенойх а боху, шаьш гайтархьама деа доIанаш а до. Амма ишттачарна луьра таIзар хир ду».

Йисина Iачу зудчун сагIа

(Лака 21:1-4)

⁴¹ Делан цIийнан кертахъ сагIа гулдечу хазнина дуьхьал а хиьна, наха сагIина чугосучу ахчанан тидам беш вара Иийса. Дукхахболчу хьолахоша дуккха а дуьллура. ⁴² Ткъа цхьа йисина Iачу кьен зудчо, тЕ а еана, ши жима цIестан ахча охьадиллира. ⁴³ Шен мурдаш тЕ а кхайкхина, Иийсас элира цаьрга: «Бакьдерг боху шуьга, хIокху йисна Iачу кьен зудчо сагIи-на делларг массара деллачул а деза ду. ⁴⁴ Вукхара шайн хьолах совдаьл-ларг луш дара, ткъа хIокхо, шен таро йоццухехь, шен мел дерг а охьа-диллира».

Делан цIа дохор хиларх лаьцна

(Маттай 24:1, 2; Лака 21:5, 6)

13 ¹ Иийса Делан цIийнан кертара араволучу хенахь мурдех цхьаммо элира Цуьнга: «Устаз! Хьажахь, ма хаза ду и тIулгаш а, гIишлош а!»

² Иийсас дуьхьал жоп делира: «Гой хьуна и яккхий гIишлош? И дерриге а хIаллакдийр ду, тIулга тIехь тIулг а ца буьтуш».

ТIаьхьарчу заманан билгалонаш

(Маттай 24:3-14; Лака 21:7-19)

³ Иийса Зайт-диттийн лам тIехь Делан цIийнан кертана дуьхьал хиьна Iаш волуш, Кипас а, Якьуба а, Яхьбьас а, Iандара а хаьттира Цуьнга, уш шаьш бисча: ⁴ «Алахь тхоьга, маца а хир ду иза, хIун билгало а хир ю и хиндерг кхочуш хуьлуш?»

⁵ Царна жоп а луш, Иийсас элира: «Ларлолаш, шаьш ле ма дайталаш, ⁶ хIунда аьлча Сан цIарца дукха нах богIур бу. „Со ву Иза“, – бохуш, дукхахберш Iехор бу цара. ⁷ Нагахь тIемах я цунах лаьцна хIума шайна хазахь, шу дохий ма хьовза, хIунда аьлча и дерриг а хила дезаш ду. Амма иза а тIаьхьара де дац. ⁸ Халкъана дуьхьал халкъ гIоттур ду, мохк мах-кана дуьхьал бер бу. МаьI-маьIпехь чIогIа мохк бегор бу, мацалла а хир ю. Иза, берах хьийзош йолчу зудчун санна, халчу баланийн юьхь бен хир яц.

⁹ Амма шу сема хилалаш, хIунда аьлча шу дIа а лочур ду, гуламан цIеношкахь еттар а ю шуна, куьйгалхошна а, паччахьашна а хьалха хIиттор а ду шу, Со бахьанехь шайна хьалха тоьшаллаш дайтархьама. ¹⁰ Ткъа хьалха хаза кхьаь массо а кьаьмнашна дIакхачо беза. ¹¹ ТIаккха,

^{13:9-11} Маттай 10:17-20; Лака 12:11, 12.

шашь царна хьалха кхеле хИттинчу хенахь, хьалхе дуьйна гIайгIа ма белаш, шашь ала дезачун, ткъа цу сохьта шайна дага тасийтинарг дIа-ала. ХIунда аьлча цу хенахь аш шашь а ца олуш, амма Делан Сино шухагула эр ду ала дезарг».

¹² «Вашас, вешина ямарта а хилла, иза вейта дIалур ву. Ткъа дас берашна а изза дийр ду. ТIаккха бераша, шайн дайшна-наношна дубьбал а гIевтина, уш бойур а бу. ¹³ Сан цIе бахъана долуш цхьанна а дезар дац шу, амма и дерриге а чекхдаллалц лайнарг кIелхьар-воккхур ву».

Боккха гIайгIа-бала
(Маттай 24:15-28; Лака 21:20-24)

¹⁴ «Ткъа хIотто ца дезачохь, „вас еш йолу къемате хIума“ хIоттийна шайна гича (хIара доьшург нийса кхетийла!), тIаккха цу хенахь ЯхIуд-махкахь нисвелларг лаьмнашка дIаводийла. ¹⁵ Тхов тIехь нисвелларг, охьа а воьссина цIа чу ма гIо, цо шен цIа чуьра цхьа хIума схьа ма эца. ¹⁶ Ткъа аренгахь нисвелларг, шен тIеюху хIума схьаобцур яра ша аьлла, цIа ма вогIийла. ¹⁷ Боккхачу баланехь хир бу цу дийнахь доьзалхочух болу а, бераш дакхош болу а зударий. ¹⁸ Шашь доьда дезар Iай ца хилийтар Деле дехалаш. ¹⁹ ХIунда аьлча оцу деношкахь, Дала дуьне кхоьллинчхьана дуьйна ца хиллачу кепара, кхин цул тIаьхьа а хир боцучу тайпана гIайгIа-бала хир бу. ²⁰ Везачу Эло и денош дац ца динехьара, цхьа а кIелхьарвалалур вацара, амма Ша къастийначеран дубьха дацдина Цо и денош. ²¹ Цхьаммо шайга цу хенахь „Хьажал! Кхузахь ву шуна Дала леррина Къобалвинарг!“ я „Цигахь ву шуна!“ алахь, цунах ма тешалаш, ²² хIунда аьлча цу заманчохь харцпайхамарш а, шашь Дала леррина Къобалдинарш бу бохурш а гучубевр бу. Цара тамашийна гIуллакхаш а, тамашийна билгалонаш а гойтур ю, шайн йиш хилахь, Дала хаьржинарш а Iехорхьама. ²³ Амма шу ларлолаш! Ас хьалххе дIахоуьйту шухьа и дерриге а хиндерг».

Адамийн КIант схьавар
(Маттай 24:29-31; Лака 21:25-28)

²⁴ «Амма оцу деношкахь, и баланахь тIехIоьттинчул тIаьхьа, „малх кхулур бу,
батто а серло лур яц,
²⁵ стигалара седарчий а охьаобгур ду,
стигалийн нуьцкъалалла а леста йолалур ю“».

^{13:13} Маттай 10:22. ^{13:14} Даниал 9:27; 11:31; 12:11. ^{13:15, 16} Лака 17:31. ^{13:19} Даниал 12:1; Довзийтинарг 7:14. ^{13:24} ЕшаI-ЯхIу 13:10; Юал 2:10, 31; 3:15; Довзийтинарг 6:12; Яхьазкхийл 32:7. ^{13:25} ЕшаI-ЯхIу 34:4; Довзийтинарг 6:13; Юал 2:10.

²⁶ «ТIаккха гур ву царна Шен боккхачу ницкъаца а, сийлаллица а мархаш тIехула вогу Адамийн КIант. ²⁷ Оцу хенахь Цо, Шен маликаш а хьажийна, дуьненан еъа а маьПера Шен къастийнарш дIагулбийр бу лаьттан йистера стигалан йисте кхаччалц».

Комарийн дитт масална далош дина дуьстар
(Маттай 24:32-35; Лака 21:29-33)

²⁸ «Масала, схьаэца комарийн диттах хьехам: цуьнан гаьннаш кIад а делла, гIа тосучу хенахь, хаьа шуна аькхе герга кхаччийла. ²⁹ Иштта, и хIуманаш кхочушхуьлуш шайна гича, хаа ду шуна Адамийн КIентан зама герга юйла а, Иза неIарехь вуйла а. ³⁰ Бакьдерг боху шухьа: ХIара адамийн тIаьхье чекхьялале хир ду и дерриг а. ³¹ Стигаллий, латтий къайладаьлча а, Сан дешнаш довр дац».

Де а, сахьт а цхьанна а ца хаьа
(Маттай 24:36-44)

³² «Ткъа и де а, и сахьт а цхьанна а ца хаьа, я стигалара маликашна а, я КIантана а, Да воцучунна. ³³ Варелаш, сема хилалаш, хIунда аьлча и хан тIе маца кхочу ца хаьа шуна. ³⁴ Масала, цхьаммо шен цIера а ваьлла, генна новкъа волучу хенахь, шен ялхойн кара олалла а делла, хIоранна а шен-шен гIуллакх дIа а делла, гIаролана сема хилар тIеьдуьллу. ³⁵ Иштта сема хилалаш! ХIунда аьлча шуна ца хаьа хIусаман да цIа маца вогуьр ву, суьйранна, я буьйса юккъе яхача, я нIаьний кхойкхучу хенахь, я сатосуш. ³⁶ ЦIеххьана иза цIа веача, шашь дийшина ма карадайталаш. ³⁷ Ас юха а боху шухьа массаьрга а, хIоранга а: „Сема хилалаш!“»

Ийса вен бина болу барт
(Маттай 26:1-5; Лака 22:1, 2; Яхьья 11:45-53)

14 ¹ Ши де даьлча тIедан дезаш дара «Пасахь^Д» олу совсазчу баьпкан деза де. ХIилланца схьа а лаьцна, Ийса вен аьтто лобхуш бара динан коьрта дай а, Iелам нах а. ² Амма адам эргIаддаларх кхоьруш, иза дезачу деношкахь кхочушдан ца лаьара царна.

Бет-ХIинехь Ийсана тIе деза даьтта доттар
(Маттай 26:6-13; Яхьья 12:1-8)

³ Ийса Бет-ХIинехь волуш, чкъуран юха ца йоьрзу цамгар кхетта волчу ШамIин цIахь Иза хIума юуш Iачу хенахь, мехалчу кхаби чохь, цIеначу, нард олучу зезаган орамех даьккхина деза даьтта а дахьаш, зуда чуелира. И кхаба, йоха а йина, даьтта Ийсан коьрта тIе доьттира цо. ⁴ Цхьаболчара,

^{13:26} Даниал 7:13; Довзийтинарг 1:7. ^{13:32} Маттай 24:36. ^{13:34} Лака 12:36-38.

^{14:1} Арадакххар 12:1-27. ^{14:3} Лака 7:37, 38.

резабоцуш, оьгазаллица вовшашка бохура: «Стенна оьшура иштта харж ян? ⁵ХIунда аьлча и даьтга кхо бIе а сов динари^д ахчанах докка мегар ма дара, тIаккха и ахча мискачарна а доькьуш».

Оцу зудчунна хамталлаш йора цара.

⁶Амма Иийсас элира: «Iадийтийша и зуда, эхь хIунда хоьтуьйту аш цунна? Цо Суна динарг дика гIуллакх ду-кх. ⁷ХIунда аьлча мисканаш гуттар а хир бу шуна юххехь, царна шайна лиьначу хенахь лур ду аш сагIа, ткьа Со даим хир вац шуьца. ⁸Со дIаволларна хьалххе кечам би цо, шега далург деш. ⁹Аса баккьалла а боху шуьга: дерриг а дуьнен тIехь, и хаза кхьа кхайкхочу массо а меттхь, цу зудчо динарг, цуьнан сий айдеш, хьахор ду».

ЯхIуд-Искархо Иийсана ямартло ян реза хилар
(Маттай 26:14-16; Лака 22:3-6)

¹⁰ТIаккха ЯхIуд Искархо, Иийсан шийтга мурдах цхьаь, динан коьртачу дайшна тIевахара, ямартло а йина, Иийса церан кара дIавалархьама. ¹¹И хезча, вукхара самукьадаларца цунна ахча дала барт бира. Ткьа ЯхIуда Иийса церан кара дIавала аьтто лобхура.

Иийсас Шен мурдашца Пасахьан пхьор даар
(Маттай 26:17-25; Лака 22:7-14, 21-23; Яхьья 13:21-30)

¹²Совсазчу баьпкан дезачу денойн дуьхьхарлерчу дийнахь, Пасахьан Iахар а бийна, мурдаша Иийсага хаьттира: «Пасахьан пхьор мичахь дан лаьа Хьуна? Оха, дахана, кечийир ю чох».

¹³ТIаккха, Шен мурдех ший вохуьйтуш, Иийсас цаьрга элира: «Шу гIала чу гIю, ткьа цигахь кхаби чохь хи дахьаш вогIу цхьа стаг дуьхьалкхетар ву шуна, цунна тIаьххье дIагIю. ¹⁴Иза чу ваханчу цIийнан хIусамдега аш ала: „Устазо хоьтту: Сайн мурдашца Пасахьан суьйренан пхьор даа чох мичахь ю?“ ¹⁵Цо шуна лакха тIехь йоккха а йолуш, лаьтга хIума а тесна, кечийина чох гойтур ю, цу чохь кечам бийр бу аш вайна».

¹⁶Иийсан мурдаша, гIала а баьхкина, дерриг а Цо ма-бохху а карийна, Пасахьана кечам бира. ¹⁷Суьйре тIееача, Иийса Шен шийтга векалца цига веара. ¹⁸ДIа а тевжина, уьш хIума юуш бохкуш, Иийсас элира: «Баккьалла а боху шуьга, Соьца кхача бууш волчу шух цхьаммо ямартло йийр ю Суна».

¹⁹Уьш, и халахетга, Цуьнга баха буьйлабелира: «Со-м вац те иза?»*

²⁰Ткьа Иийсас жоп луш, элира цаьрга: «Шийттаннах цхьаь ву, Соьца кеда чу бепиг Iуттуш верг. ²¹Ткьа Адамийн КIант, Делан Йозанашна тIехь Цунах яздина ма-хиллара, кху дуьнен чуьра дIавоьдуш ву, амма дешьаза ву-кх Цунна ямарта верг! Цунна дуьнен чу ца валар гIюле яра!»

* ^{14:19} *Цхьадолчу тентари тIехь кхин дIаяздина ду:* Вукхо а элира: «Со-м вац хир ву иза?»

Везачу Элан суьйре

(Маттай 26:26-30; Лака 22:14-20; I Коринтхошка 11:23-25)

²²Цара хIума юучу хенахь, Иийсас, бепиг схьа а эцна, доIанца декьал а дина, декьа а декьна, Шен мурдашка дIа а кховдош, элира:

«Схьаэца – иза Сан дегI ду».

²³ТIаккха кад, схьа а эцна, Далла хастам а бина, Цо иза цаьрга дIакховдйира, ткьа цара массара а цу чуьра дIамелира. ²⁴Иийсас элира цаьрга: «ХIара Сан цIий ду, Делаца бина барт чIагIдеш долу, дукхахболчеран дуьхьа Iенор долу. ²⁵Билггала боху шуьга: кемсех даьккхина долу кхин цхьа а малар Аса мер дац, Дала дIахIоттийначу Олаллехь керла чагIар молу де тIекхаччалц».

²⁶ТIаккха Далла хастаман назманаш а аьлла, Зайт-диттийн лам тIе бахара уьш.

Иийсас хьалххе дIахоуьйту Кипас Ша дIатосург хилар
(Маттай 26:31-35; Лака 22:31-34; Яхьья 13:36-38)

²⁷Шен мурдашка Иийсас элира: «Аша массара а Со дIатосур ву, хIунда аьлча яздина ду:

„Iуьнна чов йийр ю Аса,
ткьа уьстагIий дIасадовдур ду“, – аьлла».

²⁸«Амма веллачуьра денвеллачул тIаьхьа Галилай-махка шул хьалха кхочур ву Со».

²⁹Кипас элира Иийсага: «Массара дIатесча а, ас-м вуьтур вац Хьо».

³⁰ТIаккха Иийсас элира цуьнга: «Баккьалла а боху хьобга: тховса, шозза нIаьна кхайкхале, кхузза Сох дIакьаьстар ву хьо».

³¹Амма Кипас, кхин а чIагIдеш, элира: «Сан Хьобца вала дезахь а, со цкьа а Хьох дIакьаьстар вац». Изза вукхара а элира.

Иийсас Гатшамани-бешахь доIа дар
(Маттай 26:36-46; Лака 22:39-46)

³²Цул тIаьхьа Гатшамани олучу меттиге баьхкира уьш. Иийсас элира Шен мурдашка: «Ас доIа дечу юкьана, ховший Iе кхузахь». ³³ТIаккха Шеца Кипа а, Якьуб а, Яхьья а вигира Цо. Кхузахь Иийса синтем байна а, чIогIа сингаттаме а хилира. ³⁴Цо элира цаьрга: «Сан са Iожаллин гIайгIанехь ду. Аша кхузахь а совций, сема хан яккха».

³⁵Царна жимма дехьа а ваьлла, лаьтга а воьжна, Иийсас доIа дира: «Нагахь йиш елахь, дIакьастадоила Ахь Сох и кьизалин сахьт», – ³⁶кхин а Цо элира: «Сан Дада! Дерриг а Хьан карахь ду, и кьаьхьа кад Суна юххехула чекхбаккхяхь! Делахь а, Сан лаамца доцуш, Хьан лаамца хуьлийла дерриг а».

³⁷ Ша юхавирзича, Шен мурдаш бийшина Юхкуш карийра Цунна. Тпаккха Цо элира Кипе: «Шам!а, хьо наб еш ву? Цхьана сахътехь сема хила ца мегара хьо? ³⁸ Сема хила, до!анаш де, шаьш къилахь долчу лаамашна к!ел ца дисийта. Са сема хуьлу, ткъа дилха э!аза ду».

³⁹ Юха а дехьо ваьлла, до!а дира Цо, изза дешнаш олуш. ⁴⁰ Юхавеача, кхин цкъа а бийшина карийра Иийсана уьш, х!унда аьлча церан б!аьрганег!арш дазделлера. Шаьш Иийсага х!ун эр ду а ца хууш биснера уьш.

⁴¹ Кхозлаг!а а т!евеана, элира Цо цаьрга: «Шу х!инца а наб еш, садо!уш ду? Тобар ду, т!едеана и сахът. Адамийн К!ант къинош летийначеран каравоьду хан т!екхаьчна. ⁴² Дуьйло, хьалаг!овтта! Х!ара ву Суна ямартло ен верг».

Иийсана ямартло яр а, Иза схьалацар а
(Маттай 26:47-56; Лака 22:47-53; Яхьья 18:3-12)

⁴³ Оцу сохьта, Иийсас и оллушехь, т!евеара Ях!уд, шийттаннах цхьаь. Цунна т!аьхьах!обьттина адамийн тоба яра, карахь таррашший, хьокхий а долуш. Уьш хьовсийнера динан коьртачу дайша а, Иелам наха а, баккхийчара а. ⁴⁴ Иийсана ямарта волчо билгало йинера цаьрга: «Ас барт баккхинарг Иза хир ву шуна, — аьлла, — И, схьа а лаций, ларвеш д!авига».

⁴⁵ Цу сохьта Иийсана т!е а вахана, цо элира: «Ва устаз!» Цул т!аьхьа Цунна барт баккхира. ⁴⁶ Ткъа вукхара, т!е куьйгаш а кховдийна, схьалецира Иийса. ⁴⁷ Уллохь лаьтгачех цхьаммо, тур схьа а даьккхина, тоьхна, динан коьртачу ден ялхочун лерг даьккхира. ⁴⁸ Тпаккха Иийсас элира цаьрга: «Талорхо лаца доьлхуш санна, таррашший, хьокханаший ара ма девлла шу Со схьалаца? ⁴⁹ Делан ц!а чохь х!ора дийнахь ца хуьлура Со шуьца, хьехамаш а беш? Х!етахь ма ца лоцура аш Со? Амма Делан Йозанаш т!ехь яздинарг кхочушхила деза».

Д!аведда жима къонах

⁵⁰ Цу хенахь, Иийса а витина, массо а мурдаш д!асабевдира. ⁵¹ Шен дерзинчу дег!а т!е шаршу хьарчийна волу цхьа жима къонах Иийсана т!аьхьа х!обьттира. Амма т!емалоша и д!алецира. ⁵² Тпаккха т!емалойн карахь шаршу а юьтуш, иза верзина ма-варра д!аведира царех.

Иийса коьртачу кхеташонна хьалха х!оттор
(Маттай 26:57-68; Лака 22:54, 55, 63-71; Яхьья 18:13, 14, 19-24)

⁵³ Иийса динан коьрта да волчу ц!а валийра. Цигахь массо а динан коьрта дай а, баккхийнаш а, Иелам нах а гулбеллера. ⁵⁴ Иийсана гено т!аьхьа а х!обьттина, динан коьртачу ден керта чу велира Кипа. Иза динан коьртачу ден кертахь г!уллакх деш болчаьрца ц!арна хьалха вохлуш вара. ⁵⁵ Ткъа Иийсана веран кхел ярхьама, динан коьрта дай а, коьртачу кхеташонехь

мел верг а Иза бехке ван бахьана лосьуш бара, амма и бахьана ца карадора царна. ⁵⁶ Х!унда аьлча дукхахболчара харц тоьшаллаш дора Цунна дуьхьал, ткъа уьш цхьана ца дог!ура.

⁵⁷ Цхьаболчара, хьала а г!евттина, харц тоьшаллаш деш, элира: ⁵⁸ «Тхуна хезнера Цо олуш: „Аса адамаша куьйга дина х!ара Делан ц!а доха а дина, кхаа дийнахь кхин тайпа долу, куьйга дина доцург д!ах!оттор ду“, — аьлла».

⁵⁹ Амма церан тоьшаллаш а цхьаьнадог!уш дацара. ⁶⁰ Тпаккха динан коьртачу дас, юккъе д!а а х!обьттина, хаьттира Иийсага: «Ахь цхьа а жоп ма ца ло? Цара Хьуна дуьхьал тоьшаллаш х!унда до?» — аьлла.

⁶¹ Ткъа Иийса дуьхьал вист а ца хилира, Цо цхьа а жоп ца делира царна. Юха а динан коьртачу дас хаьттира Цуьнга: «Хьо вуй Декьалволчун К!ант? Цо леррина Къобалвинарг?»

⁶² Иийсас элира: «Со ву.

Шуна гур а ву Адамийн К!ант

Нуьцкъалчу Далла аьтто аг!ор х!ьна Иаш а,
стигалан мархашца охьавуссуш а».

⁶³ Тпаккха, шена т!ера бедар а ят!ийна, динан коьртачу дас элира: «Кхин х!ун тешаш оьшу вайна? ⁶⁴ Хезира-кх шуна И Далла луьйш, шуна муха хета?»

Цара массара а Иийса веран кхел къобалйира. ⁶⁵ Тпаккха цхьаболчара Иийсана т!е туйнаш детта долийра, вукхара, Цуьнан б!аьргаш д!а а дихкина, буйнаш а детташ, олура: «Хьо пайхамар хилар гайта х!инца!»

Г!аролхоша а еттарра Цунна.

Кипас Иийса д!атасар

(Маттай 26:69-75; Лака 22:56-62; Яхьья 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Кипа цу кертахь, лахахь волуш, динан коьртачу ден цхьа зуда-ялхо еара цига. ⁶⁷ Вохлуш волу Кипа а гина, цо, леррина юьхь-дуьхьал а хьаьжна, элира: «Хьо а вара-кх Назартера Иийсаца».

⁶⁸ Амма Кипас д!ахадийра: «Суна ахь х!ун боху а ца хаьа, со кхета а ца кхета ахь бохучух».

Иза а аьлла, Кипа кертан хьалха велира. Тпаккха н!аьна кхайкхира. ⁶⁹ Оццу зудчо, иза юха а гина, «Х!ара а ву царех цхьаь», — элира уллохь х!иттина болчаьрга.

⁷⁰ Кипас юха а т!е ца лецира цо бохург. Жимма Иийча, кхузахь лаьтташ болчара Кипе юха а элира: «Баккъалла а хьо ву-кх царех, х!унда аьлча хьо а ма-ву галилайхо».

⁷¹ Ткъа Кипа, дуйнаш а бууш, ч!аг!онаш ян волавелира: «Ца вевза суна И стаг, аш вуьйцуш верг».

⁷²Хеттахъ шозлагIа а нIаьна кхайкхира. ТIаккха дагадеара Кипина Иийсас шега аьларг: «НIаьна шозза кхайкхале, ахъ кхузза дIатосур ву Со».

Кипа доггах вилхира.

Иийса Пулат волчу валаво

(*Маттай 27:1, 2, 11-14; Лака 23:1-5; Яхья 18:28-38*)

15 ¹Сатосучу хенахъ, Гуьйре тIеярца, динан коьртачу дайша а, Iелам наха а, ерриге а коьртачу кхеташонехъ мел болчара а гулам бира. Оцу гуламо, сацам а бина, Иийса дIа а вихкина, Пулате дIавелира. ²Пулата хаьттира Цуьнга: «Хьо жуьгтийн къоман Паччахъ ву?» – аьлла.

Ткъа Иийсас жоп делира цуьнга: «Ахъ боху-кх иза».

³Динан коьртачу дайша дуккха а хIуманна тIехъ бехке вора Иийса. ⁴Пулата юха а хаьттира Цуьнга: «Ахъ цхьа а жоп ма ца ло? Хьажал, Хьуна дуьхьал мел дукха бехкаш балабо».

⁵Амма Иийсас оцу хаттарна кхин цхьа а жоп ца делира, ткъа Пулат цунах чIогIа цевуьйлур.

Иийса вен кхел йо

(*Маттай 27:15-26; Лака 23:13-25; Яхья 18:39-19:16*)

⁶ХIора Пасахьан дезачу дийнахъ чубоьхкинчех цхьаь, шега вехнарг, арахоьпура Пулата халкъана. ⁷ХIетахъ цхьа хьенех вара, Барраб цIе а йолуш. Шен накъосташца Iедална дуьхьал адам карзахдаьллачу хенахъ, цо стаг верна, иза чувоьллинера. ⁸ТIаккха гулделлачу халкъо, маьхьарий а хьоькхуш, хIинцалц санна тутмакхех цхьаь дIахецар дийхира Пулате. ⁹Цо дуьхьал хаьттира цаьрга: «Ас жуьгтийн къоман Паччахъ дIавала лаьий шуна?» – аьлла.

¹⁰ХIунда аьлча Пулатана хаьара, динан коьртачу дайша Иийса шайн Цуьнга хьагI йолу дела дIавеллий. ¹¹Амма динан коьртачу дайша халкъ иракарахIоттийнера, царна Барраб дIахецар гIоле хетийтархьама. ¹²Пулата юха а, жоп луш, элира цаьрга: «Ткъа аш жуьгтийн къоман Паччахъ ву бохучунна хIун дан лаьа шуна ас?»

¹³Цара цо бохучунна дуьхьал маьхьарий хьаькхира: «ЖIарах дIатоха Иза!» – аьлла.

¹⁴Пулата хаьттира цаьрга: «ХIунда? Цо хIун зулам дина те?»

Амма наха кхин а чIогIа маьхьарий хьоькхура: «ЖIарах дIатоха Иза!» – бохуш.

¹⁵ТIаккха Пулата, халкъана луург а деш, Барраб дIахецийтира. Ткъа Иийса, шед а еттийтина, тIемалойн кара дIавелира жIарах дIатохийтархьама.

Иийса тIемалоша хьийзавар
(*Маттай 27:27-31; Яхья 19:2, 3*)

¹⁶ТIемалоша, Иийса керта а ваьккхина, йоккха, кхел кхайкхочу гIишло чу а вигна, тIемалойн ерриге а тоба гулийра. ¹⁷ТIаккха Цунна тIе цIен оба а кхоьблина, коканийн коьллек кочар а дина, иза Иийсан коьрта тIе диллира. ¹⁸Цул тIаьхьа, Иийса беларца «декъалвеш», цара бохура: «Декъала хуьлда жуьгтийн къоман Паччахъ!»

¹⁹ТIаккха Цуьнан коьртах Iаса а етташ, Цунна тIе туйнаш деттара цара. Цул тIаьхьа, гора а хIиттина, корта бетгаран сурт хIоттадора Цунна хьалха. ²⁰Шашь Иийса аьшнаш вина бевлча, Цунна тIера цIен духар дIа а даьккхина, Шен хIуманаш тIеюьйхира цара. ТIаккха жIарах дIатоха дIавигира Иийса.

Иийса жIарах дIатохар

(*Маттай 27:32-44; Лака 23:26-43; Яхья 19:17-27*)

²¹ТIаккха шен кха тIера вогIу, Искандаран а, Рупан а да волу Къуринара ШамIа а сацийна, цуьнга Иийсан жIаран бIогIам дIабахьийтира цара. ²²Иийса «Галгатхьа» олучу метте схьавалийра цара (иза «туьтанан меттиг» бохург ду). ²³Ярийн муттанца эдина чагIар дала гIоьртира уьш Цунна, амма Иийсас иза ца мелира. ²⁴Иийса жIарах дIатуьйхира. ТIемалоша, кхаж а тесна, Цуьнан хIуманаш вовшашлахъ йийкьира. ²⁵УьссалгIа сахьт дара Иийса жIарах дIатухучу хенахъ.

²⁶Иза стенна бехке ву билгалдоькхуш, уьнна тIехъ яздинера: «Жуьгтийн къоман Паччахъ», – аьлла.

²⁷Иийсаца ши талорхо вара жIарах дIатоьхна, цхьаь Цунна аьтту агIор, важа аьрру агIор*.

²⁹Юххехула чекхбовлучара, вон баганаш а етташ, кортош а лестош, бохура Цуьнга: «ХIай! Делан цIа доха а дина, кхаа дийнахъ дIахIоттош верг! ³⁰Хьуо кIелхьара а воккхуш, охьавосса бIогIам тIера».

³¹Царах терра динан коьртачу дайша а, Iеламчу наха а, Цунах бела а боьлуш, вовшашка бохура: «Кхиберш кIелхьара а баьхна, Ша-м кIелхьара ца ваккхало! ³²Иза Дала леррина Къобалвинарг а, Израилан Паччахъ а велахъ, охьавосса веза-кх хIинца жIара тIера, вайна иза ган а гина, Шех тешийтархьама».

Цуьнца дIатоьхначу талорхоша а сийсазвохура Иза.

* ^{15:28} *Цхьадолчу тентарш тIехъ*: Кхочуш хилира Делан йозанаш тIехъ яздина: «ТIаккха зуламхо санна юкьатухур ву Иза», – бохург.

^{15:21} Римхошка 16:13. ^{15:24} Забур 21:19. ^{15:28} ЕшаI-ЯхIу 53:12. ^{15:29} Забур 21:8; 108:25; Марк 14:58; Яхья 2:19.

*Ийса кхалхар**(Маттай 27:45-56; Лака 23:44-49; Яхьба 19:28-30)*

³³ Делкъахенахь лаьтта тIе цIехъхана бода беара, кхаа сахьтехь лаьттира иза. ³⁴ Делкъал тIаьхьа кхо сахьт долучу хенахь, Ийсас чIогIа мохь туйхира: «Элой, Элой, лема сабахьтани?» Цу дешнийн маьIна иштта ду: «Ва Сан Дела! Со хIунда вити Ахь?»

³⁵ Генахь боцуш лаьтгачара, и хезча, бохура: «Хьажахь, ЭлияхIу-пай-хамаре кхойкхуш ву-кх И».

³⁶ Ткъа цхаммо ведда, худург кемсийн къонзи чу а Юьттина, иза хьокхана бухьхе а йоблиина, Ийсага кховдийра, и Цуьнга малийтар-хьама.

«Собар дел, хьовсур ду вай, ЭлияхIу вогIий те ХIара жIаран тIера дIаваккха», – элира цо.

³⁷ Ткъа цу хенахь, чIогIа мохь а тоьхна, Ийса кхелхира. ³⁸ ХIеттахь Делан цIийнан чохь, уггар езачу чоьнна дуьхьал оьлиина кирхьа лакхара дуьйна лаха кхаччалц декъаделира. ³⁹ Ийсана дуьхьал лаьтташ волчу тIеман хьабкамо, Цо Шен са иштта дIалуш гича, элира: «И стаг бакъонца Делан КIант вара».

⁴⁰ Геннара хьобжуш лаьтташ зударий а бара кхузахь: царна юкьахь Магдалера Марем а, жимаха волчу Якъубан а, Юшан а нана Марем а, Шалумат а яра. ⁴¹ Ийса Галилай-махкахь волуш, Цунна гIуллакх деш тIаьхьахIиттина бара уьш. Иштта дуккха а Цуьнца цхьаьна Ярушалайме баьхкина болу зударий бара кхузахь.

*Ийса дIаволлар**(Маттай 27:57-61; Лака 23:50-56; Яхьба 19:38-42)*

⁴²⁻⁴³ Иза пIераскан де дара, Далла лерина шобтан дийнан хьалхара долу де. Рамат цIе йолчу гIалара а волуш, кхеташонехь лоруш волу декъашхо а волуш, ша а Делан Олалле сатуьйсусх а волчу Юсупа, тIейогIуш суьйре йолу дела, Пулатана тIе ваха бIо а боьлла, Ийсан дакъа схьадийхира. ⁴⁴ Ийса веллий хьгча, Пулата, цецваьлла, тIеман хьабкам тIе а кхайкхина, хаьттира цуьнга: «Дукха хан юй И велла?» – аьлла. ⁴⁵ ТIеман хьабкамера хаам хилча, цо дакъа Юсупе дIадалийтира. ⁴⁶ Юсупа, кIади а эцна, дакъа жIара тIера схьа а даьккхина, кIади юкьа а хьарчийна, ломах яьккхинчу къубба чу диллира. ТIаккха къуббанан неIарна дуьхьал боккха тIулг карчийра цо. ⁴⁷ Ткъа Магдалера Марем а, Юшан нана Марем а Иза дIа мичахьа вуллу хьобжуш яра.

15:34 Забур 21:2. 15:36 Забур 68:22. 15:38 Арадаккхар 26:31-33. 15:40, 41 Лака 8:2, 3.

*Ийса веллачуьра денвалар**(Маттай 28:1-8; Лака 24:1-12; Яхьба 20:1-10)*

16 ¹ Далла лерина шобтан де дIадаьллачу хенахь Магдалера Марема а, Якъубан нанас Марема а, Шалумата а хаза хьожа йогIу хьакхарш ийцира, уьш Ийсан докъана хьакхархьама. ² Гуьйранна, сатосучу хенахь, кIирандийнахь и зударий къубба йолчу бахара. ³ Цара вовшашка хоьттура: «Къуббанан неIарера тIулг хьан дIабоккхур бу те вайна?» – бохуш.

⁴ Ткъа дIахьаьжча, тIулг дIакарчийна гира зударшна. И тIулг чIогIа боккха бара. ⁵ Уьш къубба чу бевлча, аьтту агIор хьгна, кIайн духар а долуш, кIант гира царна. Уьш чIогIа Iадийнера. ⁶ Ткъа цо элира зударшка: «Кхера ма ло. ЖIарах дIатоьхна хилла Назартера Ийса льху аш? Иза денвелла. И кхузахь вац. ХIара ю Иза охьавиллина хилла меттиг. ⁷ Амма аш, гIой, Цуьннан мурдашка а, Кипе а ала: „Ийса Галилай-махка шул хьалхаваьлла гIур ву, цигахь гур ву шуна Иза, Цо шуйга маллара“».

⁸ Зударий, къубба чуьра ара а бевлла, дIабевдира. Уьш чIогIа кхерабарна боьхнера, цара цхьаьнгге а хIумма а ца дийцира.

*Ийсас Ша Магдалера Маремана гайтар**(Маттай 28:9, 10; Яхьба 20:11-18)*

^{9*} [КIирандийнахь, хьалххе, веллачуьра ден а велла, Ийса хьалха Магдалера, шена чуьра ворхI жин арадаьккхинчу Маремана дуьхьал хIобьттира. ¹⁰ Цо яхана шена гинарг Цуьнца хьалха хиллачаьрга, ткъа хIинца Цунна боьлхуш Iаш болчаьрга дIадийцира. ¹¹ Амма Ийса дийна ву аьлла хезча а, Марема шена Иза гина аьлча а, хIетте а уьш ца тийшира.

*Ийса шина мурдана хьалха дIахIоттар**(Лака 24:13-35)*

¹² Цул тIаьхьа мурдех шинна а, уьш юьрта боьлхучу хенахь, кхечу куьцехь а волуш, дуьхьалхIобьттира Ийса. ¹³ Цара а, юхабирзича, дIахайитира иза кхечаьрга, амма царех а ца тийшира уьш.

*Ийсас мурдашна тIедиллинар**(Маттай 28:16-20; Лака 24:36-49; Яхьба 20:19-23; Векалийн 1:6-8)*

¹⁴ ТIаьхьара а оцу цхьайтта векална а, цара хIума юучу хенахь, дуьхьалхIобьттира Ийса. Цо тIехтуьйхира царна церан тешар ца хилар а, дегнаш шагделла хилар а, уьш Ша веллачуьра денвелла гинчарех а ца

* 16:9-20 Уггар ширачу тептарш тIехь 9-20 яздина дац.

16:7 Маттай 26:32; Марк 14:28.

тешарна. ¹⁵Цо элира цаьрга: «Дуьне мел ду дIа а гIой, массо а адамашна дIакхайкхабе хаза кхаь. ¹⁶Оцу кхоах теша а тешна, ша хих чекхвакхий-тинарг, кIелхьарвоккхур ву, ткъа ца тешачунна – кхел хир ю. ¹⁷Ткъа тешначарна иштта билгалонаш хир ю: Сан царца жинаш а арадохур ду цара, кхечу меттанашца а дуьйцур ду. ¹⁸Цаьрга лаьхьанаш караэцийтича а, я дIовш малийтича а, зе хир дац царна, цара цомгушчарна тIе куьйгаш диллича, цомгушнаш толур бу».

¹⁹Иштта цаьрца къамел динчул тIаьхьа Гийса-Эла, стигала хьала а ваьккхина, Далла аьтту агIор охьахира. ²⁰Ткъа Цуьнан мурдаша, бахана, массанхьа а хаза кхаь кхайкхийра. Везачу Эло гIо дора царна. Мурдаша дахьачу хазачу кхоан дешнаш инзаре билгалонашца чIагIдора Цо.]